

Alþingi Nefndarsvið
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 06.júní 2011
Tilvísun: 201106-0004

Efni: Umsögn ASÍ um frumvarp til laga um breytingar á lögum nr 116/20036, um stjórn fiskveiða, með síðari breytingum, 826. mál.

Alþýðusamband Íslands hefur fengið til umsagnar frumvarp til laga um breytingar á lögum nr 116/20036, um stjórn fiskveiða, með síðari breytingum, 826. mál.

Alþingi sendi ASÍ frumvarpið til umsagnar að kvöldi föstudagsins 3. júní 2011 með ósk um „að umsögn berist eigi síðar en mánudaginn 6. júní nk.“ Frumvarpið varðar mikilvæga hagsmuni eins af undirstöðuatvinnuvegum þjóðarinnar og því mikilvægt að vandað sé til verka. Til að sátt geti náðst um þær breytingar sem gera á stjórn fiskveiða er mikilvægt að eðlilegur tími gefist til málefnalegrar umfjöllunar og samráðs. Innan vébanda þeirra félaga sem aðild eiga að ASÍ eru um 100 þúsund manns. Við mótnun afstöðu sinnar þarf ASÍ að hafa til hliðsjónar hagsmuni sjómanna, þeirra sem starfa í landvinnslu og ekki síst almannahag. Sá tími sem Alþingi gefur til umsagnar um frumvarpið getur ekki talist eðlilegur. ASÍ mótmælir því að ekki skuli gefinn lengri tími til umfjöllunar um málið.

Í ljósi mikilvægi málsins hefur ASÍ tekið saman fyrstu viðbrögð sín við málinu byggð á stefnu ASÍ í atvinnumálum en í henni segir m.a:

„Til náttúruauðlinda í eigu þjóðarinnar teljast m.a. nytjastofnar á Íslandsmiðum, auðlindir á /í/ eða undir hafsbotninum (utan netalaga) svo og náttúruauðlindir í þjóðlendum. Á grundveili stefnu um nýtingu og verndun náttúruauðlinda geta stjórnvöld veitt heimild til nýtingar á auðlindum sem eru í eigu þjóðarinnar gegn gjaldi að því tilskyldu að nýtingarrétturinn sé tímabundinn eða að honum megi breyta. Við útgáfu nýtingarleyfa á auðlindum sem eru í eigu þjóðarinnar skal m.a. hafa eftirfarandi að leiðarljósi:

- *Leyfin skulu veitt á grundvelli hlutlægra viðmiðana sem gerð eru opinber í auglýsingum.*
- *Setja skal ströng skilyrði fyrir veitingu leyfanna, m.a. um að áætlanir um rannsóknir og nýtingu séu í samræmi við stefnu um nýtingu og vernd auðlinda, að þær uppfylli kröfur um umhverfismat og skipulag og gangi ekki gegn reglum um réttindi launafólks, laun og vinnuvernd.*
- *Gegn leyfum komi endurgjald; í fyrsta lagi vegna kostnaðar ríkisins af rannsóknum og eftirliti með nýtingu auðlinda (þjónustugjald); í öðru lagi til að tryggja þjóðinni hlutdeild í umframardi sem nýting auðlinda í þjóðareign skapar (auðlindagjald); og í þriðja lagi, þar sem það á við, til að tryggja hagkvæma nýtingu (umhverfisskattur).*
- *Gæta ber hófs við beitingu eignarnámsheimilda og tryggt verður að vera að efnisleg skilyrði um almannapörf sem og öll formleg skilyrði séu uppfyllt.*"

Síðar í stefnunni er fjallað um aðlögun að breytingum í atvinnulífinu en um slíkar breytingar segir:

„Þróun í atvinnulífinu getur haft í för með sér tímabundna erfiðleika fyrir einstök heimili, fyrirtæki eða byggðarlög. Til að gæta réttlætis og stuðla að viðtækri sátt þarf að gefa öllum tækifæri á að laga sig að breytingum. Í þessu tilliti er einkar mikilvægt að tryggja virka upplýsingamiðlun svo og samráð og samningaviðræður á öllum stigum breytinga, hvort sem um er að ræða skipulagsbreytingar eða tækninnleiðingu. Styrki vegna aðlögunar á helst að útfæra með almennum aðgerðum, t.d. gegnum skatta- og velferðarkerfið. Ef þörf er á sértækum aðgerðum eiga þær að vera tímabundnar, gagnsæjar, óframleiðslutengdar, miða að atvinnusköpun, vera árangursríkar með tilliti til kostnaðar og samræmdar að hinu almenna velferðarkerfi.“

Margskonar breytingar eru lagðar til með frumvarpinu. Þær helstu eru:

1. Aukning aflaheimilda til strandveiða og byggðakvóta.
2. Breytinga á því hvaða aflaheimildir skulu dregnar frá heildaraflamarki áður en kemur til almennrar úthlutunar til fiskiskipaflotans. Lögð er til sú breyting að allir handhafar aflamarks standi undir því aflamarki sem varið er til byggðakvóta, strandveiða og línuívílnunar en ekki engöngu útgerðir skipa sem ráða yfir botnfiskafla.
3. Sveitastjórnnum er gefin kostur á að velja milli úthlutunarreglna sjávarútvegsráðuneytisins og eigin reglna við úthlutun byggðakvóta.
4. Skorður settar við tilfærslum milli tegunda innan einstakra útgerða þannig að þær geti ekki orðið hærri en 30% af aflamarki þeirra hverju sinni.

5. Ráðherra hafi til úthlutunar 2.000 lestir af sumargotsíld og 1.200 lestir af skötusel gegn gjaldi.
6. Heimilt verði að 10% af löngu og keiluaflla skipa teljist ekki til aflamarks enda verði sá afli seldur á viðurkenndum uppboðsmarkaði. 20% renni til útgerðar og 80% til Verkefnasjóðs sjávarútvegsins.
7. Viðmið vegna veiðigjalds verði hækkað úr 9,5% af reiknaðri EBITDU í 16,2%.
8. 80% af tekjum af veiðigjaldinu eiga að renna í ríkissjóð og 20% til sjávarbyggða.

Varðandi helstu efnispætti frumvarpsins vill Alþýðusambandið benda á eftirfarandi:

- Með frumvarpinu er verið að færa stærri hluta aflaheimilda til strandveiða. Með slíkri tilfærslu er verið að færa störf frá þeim sem hafa meginatvinnu sína af fiskveiðum til þeirra sem hafa hagsmuni af tímabundinni sjómennsku. Hagkvæmni slíkra veiða er takmörkuð þar sem einungis má veiða fáa daga í mánuði yfir sumartímann. Fjárfestingar í skipum, veiðarfærum og öðrum búnaði til strandveiða nýtist því afar illa og atvinnulega séð hefur þetta takmarkaða þýðingu þar sem einungis er veitt fáa daga á ári.
- Með frumvarpinu er verið að færa stærri hluta aflaheimilda til stuðnings minni byggðarlaga sem lent hafa í vandræðum vegna samdráttar í sjávarútvegi og háð eru veiðum og vinnslu á botnfiski. Einnig er verið að heimila sveitarfélögum að setja eigin reglur um úthlutun byggðakvóta á sínu svæði. ASÍ telur mikilvægt að hægt sé að koma til móts við minni sveitarfélög sem lent hafa í vandræðum vegna samdráttar í sjávarútvegi. ASÍ hefur vissar efasemdir um þá leið sem lögð er til í frumvarpinu og bendir á heppilegra sé að aðstoða byggðarlög við að takast á við breytingar í atvinnuháttum með almennum hætti. Hagkvæmari og skilvirkari leið til að koma til móts við umrædd byggðarlög er að nýta hluta veiðigjaldsins til uppbyggingar atvinnu- og mannlífs á viðkomandi stöðum.
- Samkvæmt frumvarpinu eiga allir handhafar aflamarks að standa undir því aflamarki sem varið er til byggðakvóta, strandveiða og línuvinnunar. Hafi útgerð skips ekki yfir að ráða nægum aflaheimildum til að mæta þessari skerðingu fái hún frest til að flytja eða leigja fullnægjandi veiðiheimildir á skipið eða greiði gjald fyrir sömu heimildir. Slíkt fyrirkomulag er óhagkvæmt og er hætt við að það ýti undir frekara leigubrask.
- Með frumvarpinu er lögð til hækkun veiðigjalds. Eins og fram kemur í atvinnumálastefnu ASÍ telur sambandið að: „[G]egn leyfum komi

endurgjald; í fyrsta lagi vegna kostnaðar ríkisins af rannsóknum og eftirliti með nýtingu auðlinda (þjónustugjald); í öðru lagi til að tryggja þjóðinni hlutdeild í umframárði sem nýting auðlinda í þjóðareign skapar (auðlindagjald); og í þriðja lagi, þar sem það á við, til að tryggja hagkvæma nýtingu (umhverfisskattur)." ASÍ telur mikilvægt að veiðigjaldið hækki þannig að þjóðin fái notið eðlilegs arðs af sjávarútvegsauðlindinni. Í fljótu bragði virðist um hógværa hækkun að ræða sem ekki ætti ekki að ógna rekstarskilyrðum sjávarútvegsins. Æskilegt væri að gerð yrði hagfræðileg úttekt á því hve hátt veiðigjald sjávarútvegurinn getur borið án þess að það bitni á eðlilegum rekstarskilyrðum, því ef gengið verður of lagt í álagningu gjaldsins mun það stuðli að veikingu krónunnar. Gerist það mun það á endanum vera almenningur sem ber kostnaðinn við veiðigjaldið í hærra verðlagi og þar með lakari kaupmætti.

- Samkvæmt frumvarpinu er gert ráð fyrir að ráðherra hafi heimild til þess að taka tillit til mismunandi framlegðar útgerðarflokka við ákvörðun veiðigjalds. Ekki er ljóst hvernig ráðherra er ætlað að beita þessu valdi. Er gert ráð fyrir að ráðherra lækki veiðigjald þeirra útgerðarflokka sem eru óhagkvæmir og stuðla þannig að því að jafna stöðu þeirra útgerðarflokka sem óhagkvæmari eru við þá sem eru hagkvæmari? Slík ráðstöfun telst ekki skynsamleg því hún dregur úr heildarhagkvæmni greinarinnar og mun koma niður á styrkleika krónunnar. Áratuga reynsla hefur kennt okkur að greinin mun leita jafnvægis. Eina leiðin til að mæta því yrði með samsvarandi launakröfum – og þá er leiðin í gamla hagkerfið vísl
- Gert er ráð fyrir að 80% af veiðigjaldinu renni í ríkissjóð en 20% til sjávarbyggða. Gert er ráð fyrir að þeim 20% sem renna eiga til sjávarbyggða verði skipt milli sveitarfélaga eftir aflaverðmæti viðkomandi sveitarfélags að frátöldu því aflaverðmæti sem unnið var á sjó. Ef það er pólitískur viiji til þess að hluti veiðigjaldsins renni til ákveðinna landssvæða umfram önnur er eðlilegt að nýta jöfnunarsjóð sveitarfélaga til þess. Vandséð er hins vegar að hægt sé að útiloka íbúa á heilum landssvæðum frá því að fá notið hlutdeildar í þessum 20% af veiðigjaldinu t.d. vegna þess að útgerðamenn ákváðu að nýta sínar aflaheimildir á frystitögurum.

Almennt má segja að þrátt fyrir að frumvarpið geri ráð fyrir margháttuðum breytingum á stjórn fiskveiða þá er erfitt að átta sig á meginmarkmiðum frumvarpsins. Við skoðun á frumvarpinu þá kemur í ljós að það mun:

- Veikja rekstargrundvöll sjárvarútvegsins. Slíkt mun leiða til þess að gengi krónunnar verður veikara en ella og líf skjör lakari.
- Veikja stöðu þeirra sem hafa aðalstarf sitt af fiskveiðum og fiskvinnslu.
- Ýta undir leigubrask og skammtímahugsun í stað þess að setja því skorður.
- Auka á pólitískar valdheimildir ráðherra, án þess að færð séu sterk rök fyrir að það fyrirkomulag sé heppilegra en skýrar og gagnsæjar reglur.
- Leggja til fyrirkomulag á ráðstöfun veiðigjaldi til sjávarbyggða sem orkar tvímælis og ýtir undir óréttlæti og mismunun.

ASÍ telur mikilvægt að vandað sé til breytinga á fiskveiðistjórnarkerfinu. ASÍ getur ekki mælt með samþykkt frumvarpsins en leggur þess í stað til að sumarið verði nýtt til þess að vinna að nauðsynlegum breytingum á fiskveiðistjórnarkerfinu í víðtæku samráði þar sem fulltrúar launafólks eigi fulla aðild og áhersla verði lögð á að skapa sem besta og breiðasta sátt um niðurstöðuna.

F.h. Alþýðusambands Íslands

Ólafur Darri Andrason

Ólafur Darri Andrason
hagfræðingur ASÍ

FFSÍ

**FARMANNA- OG
FISKIMANNASAMBAND ÍSLANDS**

Grensásvegi 13 - 108 Reykjavík - Sími 520 1281 - Fax 520 1289

*Alþingi
Erindi nr. P 139/2867
6.6.2011*

**Umsögn um breytingu á lögum nr. 116/2006, um stjórn fiskveiða. 6. júní 2011
Sjávarútvegsnefnd**

Meðal þess sem lesa mátti í tvíblöðungi sem menn fengu í hendur við upphaf sjómannamessu í Dómkirkjunni í gær voru eftirfarandi hendingar og vísdómsorð.

Aldan blá fyrir stafni stór
Stormur hvín og gnæfir sjór
allt í kring með sín ofurtök
ein er sjaldan báran stök

En stundum aftur ég aleinn má
í ofsarokinu berjast.
Þá skellur niðdimm nóttin á
svo naumast hægt er að verjast.

Þegar brotnar bylgjan þunga
brimið heyrist yfir fjöll
þegar hendir sorg við sjóinn
syrgir, tregar þjóðin öll.

Og að lokum þetta frábæra ljóð eftir Örn Arnarson

Flytja þjóðinni auð
sækja barninu brauð
færa björgin í grunn
undir framtíðarhöll

Allt sem hér að ofan kemur fram segir okkur með afgerandi hætti að hafið og þar með fiskimiðin kring um landið eru hættulegur vinnustaður sem okkur öllum og ekki síst Sjávarútvegsnefnd ber að virða og umgangast í samræmi við það. Ég trúi ekki að þeir þingmenn sem reynslu hafa af sjómennsku séu sáttir við að stórauka eigi hlut smábáta og skerða sem því nemur þær veiðiheimildir atvinnusjómanna á stærri skipum. Ekki er með nokkru móti hægt að halda því fram að með þessu sé verið að fjölga störfum eða auka atvinnu, heldur er einfaldlega um að ræða aðför að okkar verðmætustu starfstétt, sem eru atvinnusjómenn, sjómenn sem hver og einn skila af sér meiri verðmætum en nokkrir aðrir sjómenn í veröldinni. Einnig má minna á að nútímafiskveiðar hafa með ærnum tilkostnaði sjávarútvegsfyrirtækja þróast í að vera hátækni-matvælaframleiðsla þar sem þrifnaður og vönduð meðhöndlun afla eru lykilatriði. Það blasir við aðbúnaður og möguleikar á að uppfylla ofangreind atriði verða aldrei til staðar á smábátum þar sem t.d. er hvorki er til staðar klósett né rennanndi vatn svo eitthvað sé nefnt. Vert er að nefna öryggisþáttinn og þá vaxandi hættu sem óumdeilanlega hlýtur að skapast með aukinni sjósókn og hlutdeild smábáta. Nefna skal einnig sölu og markaðsmál sem byggjast á gagnhvæmu trausti þar sem

kaupandi getur treyst því að fá þær afurðir sem hann hefur samið um fram í tímann. Slíku trausti er ekki hægt að viðhalda með flota sem ekki getur róið nema þegar veðrið er best og blíðast.

Hvað varðar 5. gr. þá er óeðlilegt að ein auðlind skuli skattlögð umfram aðrar og ljóst að 70 % hækkun á veiðgjaldi ásamt fyrirhugaðri skerðingu veiðiheimilda gera okkur sem standa eiga vörð um kjör sjómanna ákaflega erfitt fyrir varðandi gerð kjarasamninga svo vægt sé til orða tekið.

F.h. FFSÍ Árni Bjarnason

Alþingi
Erindi nr. P 139/2875
komudagur 6.6.2011

Nefndasvið Alþingis,
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík.

Reykjavík 05. júní 2011

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytinga á lögum nr. 116/2006 um stjórn fiskveiða, með síðari breytingum (strandveiði, aflamark, samstarf, tekjur af veiðigjaldi tímabundin ákvæði) 826. mál. Svokallað „minna kvótafrumvarp“.

VM – Félag vélstjóra og málmæknimanna hefur lýst yfir andstöðu við frumvarp sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra um breytingar á lögum um stjórn fiskveiða. Frumvarp þetta sem er undanfari svokallaðs „stóra kvótafrumvarps“ er að áliti VM unnið út frá þröngum og illa ígrunduðum hagsmunum. Vinnubrögðin við að semja frumvarpið og framsetning þess er í raun vitnisburður um innihaldið. Með því er verið er að stórskerða afkomu fyrirtækja í undirstöðuatvinnugrein þjóðarinnar og færa til störf frá þeim sem hafa lífsviðurværi sitt af sjómennsku til annarra. Það virðist vera að þeir sem komu að því að semja frumvarpið hafi ekki áttað sig á þeim miklu breytingum sem orðið hafa í sjávarútvegi undanfarin ár. Sætta sig ekki við breytingarnar og framþróunina, heldur ætli að færa greinina áratugi aftur til að reyna að skapa stemmingu sem þá var í sjávarplássum landsins. Þær miklu breytingar sem orðið hafa á atvinnuháttum í sjávarútvegi, með aukinni tæknivæðingu og afköstum við veiðar og vinnslu verður ekki snúið við og röskun á tilveru margra sjávarbyggða verður ekki umflúin við þessar breytingar. Efnahagslegur fórnarkostnaður til að hamla á móti framþróuninni er í þessu tilfelli of mikill. Sjávarútvegur verður ekki rekinn eins og landbúnaður með niðurgreiðslum og styrkum sem fjármagnaðir eru með skattfé almennings. Þeir fjármunir eru ekki til, sjávarútvegurinn verður að standa undir sér og vera sjálfbær.

VM telur ekki ástæðu til að fara efnislega í ákveðnar greinar frumvarpsins, heldur koma eftirfarandi áherslum á framfæri.

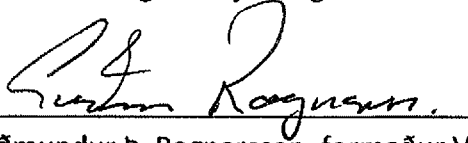
VM harmar að ekki skuli hafa verið haldið áfram og reynt að semja breytingarnar á lögum um stjórn fiskveiða, út frá niðurstöðu svokallaðar sáttarnefndar sem lauk störfum í september 2010 .

Pólitískt vald ráðherra til að deila og drottna í atvinnulífinu telur VM að vera liðna tíð og fullreynnda með skelfilegum afleiðingum.

Stjórn VM undrast þau vinnubrögð að verið sé að gera stórar breytingar á undirstöðu- atvinnugrein þjóðarinnar án þess að kannaðar séu til hlítar efnahagslegar afleiðingar breytinganna á afkomu fyrirtækja í greininni og lífskjör almennings í landinu til framtíðar. Fyrir hvern eða hvaða þjóðfélagshóp þessar breytingar á lögum um stjórn fiskveiða er verið að gera, hefur stjórn VM ekki enn komið auga á.

Stjórn VM mótmælir því harðlega fyrir hönd vélstjóra á fiskiskipaflotanum, sem hafa lífsviðurværi sitt af sjómennsku, að verið sé að taka af þeim störfín og færa öðrum. Atvinnugreinin hefur þurft að sætta sig við niðurskurð aflaheimilda og fækkun starfa. Það er því eðlileg krafa þeirra sem hafa lífsviðurværi sitt af sjómennsku, að atvinna þeirra og starfsmöguleikar verði ekki skertir frekar fyrir aðra, jafnvel af áhuga fiskimönnum sem hafa fulla vinnu í öðrum atvinnugreinum.

Virðingafyllst,
f.h. VM – Félags vélstjóra og málmtæknimanna

Guðmundur Þ. Ragnarsson, formaður VM.

Alþingi
Erindi nr. P 139/2880
komudagur 6.6.2011

Alþingi
Nefndasvið
Austurstræti 8 - 10
150 Reykjavík

F I S K I S T O F A

Dalshrauni 1 220 Hafnarfirði
S: 569 7900 F: 569 7990
fiskistofa@fiskistofa.is
www.fiskistofa.is

Hafnarfjörður, 06.06.2011
Tilv. 0011/2011 - 0.2.1

Visað er til bréfs nefndasviðs Alþingis, dags. 3. júní 2011, þar sem Fiskistofu er sent til umsagnar frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 116/2006, um stjórn fiskveiða, með síðari breytingum (strandveiði, aflamark, samstarf, tekjur af veiðigjaldi, tímabundin ákvæði), 826. mál. Fiskistofa þakkar Sjávarútvegs- og landbúnaðarnefnd Alþingis fyrir að hafa fengið ofangreint frumvarp sent til umsagnar. Umsögn Fiskistofu er eftirfarandi:

Varðandi a lið 1. gr. telur Fiskistofa að að betur fari á því að ákvæðið birtist sem ný 2. mgr. í c lið 7. gr. (bráðabirgðaákvæði X) þar sem tilvísunin á eingöngu við það ákvæði og hefur ekki sjálfstætt gildi. Ákvæðið fellur þá úr gildi um leið og bráðabirgðaákvæðið eins og eðlilegt hlítur að teljast. Í gildistökuákvæðinu þarf að koma fram að sú mgr. taki gildi fiskveiðiárið 2011/2012.

Fiskistofa telur að c liður 1. gr. þurfi að vera svohljóðandi svo ákvæðið þjóni tilgangi sínum: Á eftir orðinu „útgerð“ í 2. málsl. 3. mgr. kemur: og/eða eigandi.

Vegna d. liðar 1. gr. vill Fiskistofa vekja athygli á því að eigandi skips er ekki alltaf útgerðaraðili þess. Hvort sem eigandi eða útgerðaraðili á í hlut þá getur þar verið um fyrirtæki að ræða og ekki er hægt að lögskrá fyrirtæki á skip. Ákvæði þetta er því ómögulegt í framkvæmd.

Í 2. gr. er gert ráð fyrir því að hafi skip ekki nægar heimildir í einhverri tegund til að mæta skerðingu samkvæmt greininni skuli útgerð flytja á skip sitt fullnægjandi heimildir innan tilskilins frests eða greiða fyrir sömu heimildir, sbr. lög nr. 37/1992, um sérstakt gjald vegna ólögmæts sjávaraflla.

Fiskistofa vekur athygli á því að umrædd lög nr. 37/1992 eiga við um afla sem er umfram það aflamark sem veiðiskip hefur og ekki augljóst að þau gildi um aflaheimildir. Það kann því að vera tilefni til að setja hér sér ákvæði um þetta tiltekna atriði. Fiskistofa vill jafnframt vekja athygli á því að ef útgerð velur að greiða fyrir heimildir í stað þess að flytja til sín þá verður það magn sem greitt er fyrir viðbót við það heildarmagn sem úthlutað var. Velji allar útgerðir að greiða gjald fremur en að flytja til sín heimildir gæti aukning í tilteknum tegundum því orðið umtalsverð.

Í b lið 2. tl. 1. mgr. 3. gr. virðist texti hafa runnið saman og eiga að koma greinarskil á eftir 1. málslíð.

Í 3. mgr. 3. gr. segir að sveitarstjórn geti ákveðið að úthlutun byggðakvóta geti farið eftir ákvæðum 10. mgr. sömu greinar. Þar segir hins vegar að óski sveitarstjórn eftir forræði yfir aflaheimildum..... og jafnframt að ráðherra sé heimilt að ráðstafa aflaheimildum.....

Fiskistofa telur það mjög brýnt að skýrt sé hvenær forræði yfir heimildum flyst yfir til sveitarfélags, hvort sveitarfélag óski eftir forræði yfir aflaheimildum eða geti ákveðið að taka sér forræði yfir aflaheimildum. Þá telur Fiskistofa það augljóst að úthlutun aflaheimilda verði á hendi Fiskistofu en ekki einstakra sveitarfélaga. Hinn eðlilegi ferill, þegar sveitarfélag hefur forræði yfir aflaheimildum skv. 2. tölul. 1. mgr., væri sá að sveitarfélag ákveði skiptingu aflaheimilda á milli skipa og Fiskistofa úthluti aflaheimildum á grundvelli þeirrar ákvörðunar sveitarfélags.

Fiskistofa skilur b lið 4. gr. svo að tilgangur breytingarinnar sé að ráðherra geti bundið þær heimildir sem um er rætt við ákveðin tímabil, þ.e. fleiri en eitt tímabil á fiskveiðiári. Þá ætti lokamálsliður greinarinnar að vera svohljóðandi: Ráðherra skal binda heimild þessa við ákveðin tímabil.

Í 5. gr. segir að breyting verði á 21. gr. a. Hið rétta er 21. gr.

Í i lið staflíðar b í 2. tl. 1. mgr. 6. gr. er kveðið á um að Fiskistofa skuli reikna aflaverðmæti alls landaðs afla í landshlutunum sjö næstliðin fimmtán fiskveiðiár. Vegna þessa vill Fiskistofa vekja sérstaka athygli á að óvíst er hvort hægt verður að finna verðmæti þess fisks, sem fluttur var út óunninn í gámum fiskveiðiárin fyrir 2000/2001, eftir löndunarhöfnum. Ástæður þessa eru að fram til fiskveiðiársins 2000/2001 var fiskur sem fluttur var óunninn út í gámum ekki sundurgreindur eftir löndunarhöfnum í vigtar- og ráðstöfunarkerfi (VOR).

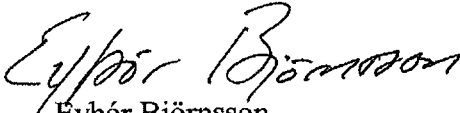
Í a lið 7. gr. (bráðabirgðaákvæði VIII) er verð á aflaheimildum þeim sem greinin fjallar um tilgreint. Verð á síld er gefið upp í kr./kg. Úthlutun og öll umsýsla með aflaheimildir í síld, og öðrum uppsjávartegundum, er í tonnum. Því er það að öllu leyti heppilegra að verð sé gefið upp í kr./tonn.

Í 1. málsl. c. liðar 7. gr. (bráðabirgðaákvæði X) segir að ráðherra hafi til ráðstöfunar allt að 2.400 lestum af þorski og 600 lestum af ufsa. Ekki kemur fram hvort átt er við slægðan eða óslægðan afla. Fiskistofa telur mikilvægt að það komi skýrt fram.

Að lokum vill Fiskistofa vekja athygli á því að verði frumvarp þetta að lögum gera breytingarnar kröfu um umtalsverða forritunarvinnu hjá Fiskistofu m.a. vegna úthlutunar á síld og vegna b. liðar 7. gr. (bráðabirgðaákvæði IX) en sú aðlögun á hugbúnaði mu taka nokkurn tíma. Vegna umsagnar fjárlagaskrifstofu Fjármálaráðuneytisins er varðar kostnað Fiskistofu við að framkvæma og fylgja eftir þeim breytingum sem kveðið er á um í frumvarpinu vill Fiskistofa koma því á framfæri að stofnunin mat einskiptiskostnað vegna aðlögunar á hugbúnaði tæplega 1,2 m. kr. og sú umsýsla sem breytingarnar munu hafa í för með sér er mun umfangsmeiri en útreikningur og innheimta veiðigjalds eingöngu. Má þar nefna umsýslu vegna sérstakrar úthlutunar í síld, umsýslu og eftirlit vegna sérstakrar heimildar til að ákveða að ákveðinn hluti keilu- og lönguafla reiknist ekki til aflamarks og skiptingu strandveiðibáta í minni og stærri flokk.

Að öðru leyti gerir Fiskistofa ekki athugasemdir við þskj. 1474 - 826. mál.

F. h. Fiskistofu

Eyþór Björnsson

Sjávarútvegs- og landbúnaðarnefnd Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

HAFRANNSÓKNASTOFNUNIN

Alþingi

Erindi nr. P 139/2878
komudagur 6.6.2011

Reykjavík, 06.06.2011

Tilv. 90.13

JS/sdk

Málefni: Frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 116/2006, um stjórn fiskveiða, með síðari breytingum (strandveiði, aflamark, samstarf, tekjur af veiðigjaldi, tímabundin ákvæði), 826. mál, 139. löggjafarþing 2010-2011

Vísað er í erindi sjávarútvegs- og landbúnaðarnefndar Alþingis dagsett 3. júní 2011 með beiðni um umsögn Hafrannsóknastofnunarinnar um ofangreint frumvarp til laga.

Við skoðun fyrirbyggjandi frumvarps, vill Hafrannsóknastofnunin koma á framfæri eftirfarandi athugasemdum:

1. Varðandi 2. grein frumvarps, er jákvætt að sjá að tekið sé tillit til allra veiðiheimilda utan aflamarks (línuívilnun, úthlutun til eflingar sjávarbyggða og strandveiða) áður en til skiptingu samkvæmt aflahlutdeild skips kemur, þannig að heildarafla sé sem best í samræmi við ráðgjöf Hafrannsóknastofnunarinnar um hámarksafla í viðkomandi tegund. Þess vegna væri rétt og er hér með lagt til að við bætist ákvæði um að tekið sé tillit til afla erlendra skipa í íslenskri efnahagslögsögu vegna samninga stjórnvalda við erlend ríki.
2. Í 7. grein (a) er kveðið á um að tekjur af aflaheimildum renni í sjóð til að auka verðmæti sjávarfangs. Eðlilegt verður að teljast að einnig sé opið fyrir ráðstöfun þessa fjár til rannsókna sem undirbyggja sjálfbæra nýtingu fiskstofna á Íslandsmiðum, a.m.k. þeirra fiskistofna sem um er að ræða í þessari grein frumvarpsins. Lagt er til að á eftir "auka verðmæti sjávarfangs" komi "og sjálfbærni fiskistofna".
3. Í 7. grein (b) er gert ráð fyrir að auka sveigjanleika til að mæta meðafla af löngu og keilu í blönduðum veiðum og má ætla að það sé skynsamleg ráðstöfun. Þó skal undirstrikað mikilvægi þess að stjórnvöld áætli fyrirfram eins vel og kostur er afla af þessum toga, þannig að ákvörðun um heildaraflamark taki mið af því og verði sem best í samræmi við ráðlagðan hámarksafla í tegundunum.

Heimilisfang:

Skúlagötu 4
Pósthólf 1390
121 Reykjavík

Sími:

575-2000
Póstfax:
575-2001

Heimasíða:

www.hafro.is

Tölvupóstfang:

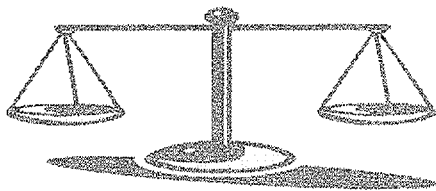
hafro@hafro.is

4. Í 7. grein (c) er gert ráð fyrir að sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra hafi heimild til úthlutunar afla til strandveiða umfram aflamark yfirstandandi fiskveiðiárs sem nemur 2400 lestum af þorski og 600 lestum af ufsa. Athygli skal vakin á að með því yrði farið á svig við núgildandi aflareglu í þorskveiðum, sem dregur úr gildi hennar sem virks stjórnækis og jafnframt úr líkum á aukningu í afrakstri þorskstofnsins á komandi árum. Varðandi aukinn ufsaafli á árinu skal því haldið til haga að nú þegar er aflamark yfirstandandi fiskveiðiárs (50 þúsund tonn) 10 þúsund lestum umfram tillögu stofnunarinnar, en ráðgjöfin miðast að vanda við að tryggja hámarksafrakstur stofnsins til langs tíma litið.
5. Gert er ráð fyrir samkvæmt 7. grein frumvarpsins að ráðherra sé veitt heimild til aukningar afla umfram aflamark vegna strandveiða og til stuðnings byggðarlögum, sem nemur allt að 8400 tonnum af þorski, 1400 tonnum af ufsa og 1200 tonnum af ýsu á fiskveiðiárinu 2011/2012. Með þessu ákvæði frumvarpsins væri tekin ákvörðun um að fylgja ekki lengur eftir núgildandi aflareglu í þorski, sem Hafrannsóknastofnunin telur óráðlegt án undangenginnar ítarlegri skoðun.

Hafrannsóknastofnunin ítrekar einnig þá afstöðu sína að grundvallaratriði í stjórn fiskveiða er að litið sé til alls afla, án tillits til á hvaða forsendum honum er úthlutað, þannig að niðurstaðan um heildarafla verði sem næst ráðgjöf stofnunarinnar. Í því sambandi skal nefnt að ein af ástæðum þess að nokkuð treglega hefur gengið með uppbyggingu þorskstofnsins er einmitt að of mörg og mikil frávik frá megin ákvæðum fiskveiðistjórnunarinnar voru til staðar. Á þessu hefur orðið veruleg breyting síðustu árin og kerfið því markvissara stjórnækki nú en áður. Hafrannsóknastofnunin leggur því til að allur afli sem tiltekinn er í 7. grein frumvarpsins sé dreginn frá heildarafla sem til úthlutunar kemur hverju sinni samkvæmt aflahlutdeild fiskiskipa.

F.h. Hafrannsóknastofnunarinnar,

Jóhann Sigurjónsson

Alþingi
Erindi nr. P 139/2868

komudagur, 6.6.2011
Helgi Áss Grétarsson,
Sérfræðingur við Lagastofnun HÍ,
Gimli 251,
Suðurgötu,
101 Reykjavík.
Netfang: hag@hi.is

Nefndasvið Alþingis,
Austurstræti 8–10,
150 Reykjavík.

Reykjavík, 3. júní 2011

Umsögn Helga Áss Grétarssonar¹

um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 116/2006, um stjórn fiskveiða, með síðari breytingum
(Lagt fyrir Alþingi á 139. löggjafarþingi 2010–2011, þskj. 1474 – mál 826.)

1. Inngangur

Á grundvelli frumvarps þessa um breytingar á FSL (lögum um stjórn fiskveiða nr. 116/2006) eru lagðar til breytingar á reglum um strandveiðar (1. gr.), útreikninga á skerðingu aflamarks afla- og krókaafhlutdeildarskipa vegna sérúthlutana aflaheimilda (2. gr.), byggðakvóta (3. gr.), tegundatilfærslu o.fl. (4. gr.), veiðigjald (5.–6. gr.) og nýskipan til bráðabirgða við úthlutun aflaheimilda í nokkrum tegundum nytjastofna (7. gr.). Fram kemur í greinargerð sem fylgdu athugasemdum við frumvarpið að það hafi verið samið í sjávarútvegs- og landbúnaðarráðuneytinu.

Vegna rannsókna minna á löggjöf um stjórn fiskveiða hef ég m.a. þurft að rýna í efni vel flestra lagafrumvarpa sem orðið hafa að lögum um íslenska fiskveiðistjórn síðan alþjóðleg viðurkenning fékkst árið 1976 á útfærslu fiskveiðilandhelginnar í 200 sjómílur. Það er mitt mat að á þessu 35 ára tímabili hafa vinnubrögðin við gerð sumra frumvarpanna verið til eftirbreytni en við önnur hefði þurft að vanda betur til verka, a.m.k. í ákveðnum atriðum.²

Það er mín skoðun að þetta lagafrumvarp eiga sér fáa líka í flokki óvandaðra lagafrumvarpa á sviði íslenskrar fiskveiðistjórnar. Þessi niðurstaða er reist á nokkrum veigamiklum ástæðum og eru þær teknar saman í lið 2. Nánari rök eru svo færð fyrir niðurstöðunni í liðum 3–9 en þar eru gerðar athugasemdir við einstök ákvæði lagafrumvarpsins. Í lið 10 er að finna stutt lokaorð.

¹ Skoðanir sem settar eru fram í umsögn þessari eru minar og þurfa ekki að endurspegla viðhorf Lagastofnunar Háskóla Íslands. Staða mín sem sérfræðings við Lagastofnun hefur verið fjármögnuð með tveim samstarfssamningum Lagastofnunar og Landssambands íslenskra útvegsmanna. Fyrri samstarfssamningurinn gildi frá 1. ágúst 2006 til 31. júlí 2009 en sá síðari gildir frá 1. ágúst 2009 til 31. júlí 2012. Síðari samstarfssamningurinn er aðgengilegur á heimasíðu lagadeildar Háskóla Íslands en samkvæmt ákvæðum hans nýt ég, sem fyrr, fyllsta frelsis og sjálfstæðis við rannsóknir, sbr. einnig almennar reglur sem gilda um rannsóknir og akademísk vinnubrögð starfsmanna Háskóla Íslands.

² Þannig tel ég að ákvæði margra frumvarpa, sem urðu að lögum um breytingar á lögum stjórn fiskveiða nr. 38/1990, hafi verið torskilin og verið samþykkt án fullnægjandi greiningar á hvaða áhrif þau myndu hafa. Vil ég í þessu sambandi minnast sérstaklega á frumvörp sem urðu að lögum nr. 129/2001, 3/2002 og 74/2004.

2. Samantekt – veigamestu athugasemdirnar

Það er aðallega af eftirfarandi ástæðum sem ég tel frumvarp þetta óvandað í flesta staði:

- A. Þrátt fyrir að meira en tvö ár séu liðin frá því að núverandi ríkisstjórnarflokkar kynntu stefnu sína um fyrningu aflaheimilda þá styðst efni þessa frumvarps ekki við þær skýrslur og rannsóknir sem gerðar hafa verið á mögulegum afleiðingum þeirrar stefnu. Frumvarpstillögunar eru t.d. í engu samræmi við þær hugmyndir sem ræddar voru í starfshópi þeim sem skilaði skýrslu til sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra í byrjun september 2010. Tillögunar eru í reynd nýjar af nálinni og hafa fengið takmarkaða umfjöllun í samfélaginu. Þrátt fyrir að frumvarpstextinn sé afar tyrfinn og efni tillagnanna flókið á að ljúka afgreiðslu málsins á Alþingi á skömmum tíma.³ Þessi vinnubrögð á að viðhafa þótt markmiðin með frumvarpstillögunum séu óljós og útfærsla þeirra óglögg. Mögulegar afleiðingar frumvarpstillagnanna voru lítt metnar áður en þær voru settar fram. Þessu til viðbótar eru margvíslegir lagatæknilegir gallar á frumvarpinu.
- B. Framangreind vinnubrögð eru ekki í samræmi við það vinnulag sem almennt er mælt með í *Handbók stjórnarráðsins um lagafrumvörp* sem gefin var út árið 2007 af forsætisráðuneytinu, dóms- og kirkjumálaráðuneytinu og skrifstofu Alþingis. Þannig virðast viðmið um samráð hafa verið virt af vettugi sem og með hvaða hætti leggja eigi mat á áhrif lagafrumvarps.⁴ Einnig var við samningu frumvarps þessa ekki hugað nægjanlega að lagatæknilegum atriðum, sbr. t.d. athugasemdir mínar við 1.–3. gr. frumvarpsins.⁵ Þrátt fyrir að frumvarpið veki upp nokkur augljós álitaefni á sviði stjórnskipunarréttar er engin tilraun gerð til að varpa ljósi á þau í undirbúningsgögnum frumvarpsins og er slíkt í ósamræmi við almenn viðmið við gerð lagafrumvarpa.⁶ Þetta síðastnefnda atriði eykur líkur á að einstök ákvæði frumvarpsins brjóti í bága við grundvallarreglur stjórnarskrárinnar, sbr. til hliðsjónar sú aðferðafræði sem lögð var til grundvallar í dómi *Hæstaréttar frá 27. september 2007 í máli nr. 182/2007*.⁷
- C. Samkvæmt 2. ml. 1. gr. FSL (laga um stjórn fiskveiða nr. 116/2006) eru markmið laganna að stuðla að verndun nytjastofna sjávar og hagkvæmri nýtingu þeirra og tryggja með því trausta atvinnu og byggð í landinu. Í þessu ákvæði felst m.a. að fullnægjandi fiskvernd er nauðsynleg til að tryggja að önnur markmið nái fram að ganga. Það er því grundvallaratriði að takmarka eigi veiðar í samræmi við ráðgjöf færustu vísindamanna hverju sinni. Ein þýðingarmesta fiskverndunaraðgerðin er ákvörðun stjórnvalda um árlegan leyfilegan heildarafla í einstökum tegundum nytjastofna. Þrátt fyrir þetta er lagt til, sbr. b- og c-liði 7. gr. frumvarpsins, að Alþingi veiti ráðherra heimildir á yfirstandandi fiskveiðiári og á því næsta til að víkja frá ráðgjöf fiskifræðinga Hafrannsóknastofnunar við stjórn veiða á nokkrum verðmætum botnfisktegundum. Verði

³ Tillögunar voru kynntar opinberlega 19. maí síðastliðinn og hefur því verið lýst yfir að markmiðið sé að þær verði að lögum um miðjan júní en komi flestar til framkvæmda 1. september næstkomandi.

⁴ Sjá *Handbók stjórnarráðsins um lagafrumvörp*, bls. 10–14.

⁵ Um lagatæknileg atriði er m.a. fjallað í *Handbók stjórnarráðsins um lagafrumvörp*, bls. 16 og 34 sem og í riti Alþingis frá árinu 1998, *Breytingalög, leiðbeiningar og dæmi*.

⁶ Sjá *Handbók stjórnarráðsins um lagafrumvörp*, bls. 16.

⁷ Í dómnum beitti rétturinn m.a. grundvallarreglum stjórnarskrárinnar um eignarrétt, atvinnufrelsi, meðalhóf og jafnræði þegar skorið var úr því hvort löggjafinn hafi brotið á stjórnarskrárvörðum hagsmunum fyrirtækis sem hafði leyfi stjórnvalda til að nýta auðlindir hafsbotnsins. Ráða má af dómnum að löggjafinn hafði tekið afstöðu til ákveðinna grundvallaratriða áður en skerðing á hagsmunum leyfishafans varð að veruleika og m.a. í ljósi þess var fallist á að viðkomandi löggjöf samrýmdist framangreindum grundvallarreglum stjórnarskrárinnar.

Þessi ákvæði að lögum er Alþingi að senda þau skilaboð að forsvaranlegt sé að heimila umtalsverðar veiðar umfram aflaráðgjöf fiskifræðinga. Ákvarðanataka af þessu tagi samrýmist ekki varúðarnálgun (e. precautionary approach) við stjórn fiskveiða, sbr. til hliðsjónar 6. gr. úthafsveiðisamnings Sameinuðu þjóðanna.⁸

- D. Á grundvelli laga um stjórn fiskveiða nr. 38/1990, sem komu til framkvæmda 1. janúar 1991, var ætlunin að stuðla að hagkvæmum fiskveiðum í atvinnuskyni. Þetta átti að gera með því að skapa fyrirsjáanlegt, ótímabundið og sveigjanlegt regluverk um stjórn fiskveiða. Þetta átti að skapa forsendur til þess að fækka fiskiskipum og fiskvinnslustöðvum og hefur það gengið eftir að mörgu leyti. Arðsemi í greininni hefur almennt vaxið. Þrátt fyrir efnahagshrunið er talið að sjávarútvegur standi nokkuð vel í samanburði við aðrar atvinnugreinar. Blómlegur sjávarútvegur skiptir máli fyrir hagkerfi Íslands í ljósi þeirra víðtæku afleiðdu áhrifa sem atvinnugreinin hefur. Umfangsmiklar breytingar á rekstarskilyrðum atvinnugreinarinnar hafa óhjákvæmilega áhrif á ýmsar þýðingarmiklar hagstærðir, svo sem hagvöxt, gengi og fjármál hins opinbera. Breytingar á fiskveiðistjórnarkerfinu hafa því augljóslega efnahagslegar afleiðingar en í undirbúningsgögnum frumvarpsins eru þær ekki metnar að neinu marki fyrir fram. Telja verður þetta til lagalegs annmarka í ljósi þjóðhagslegs mikilvægis fiskveiða í atvinnuskyni.
- E. Í því skyni að auka þjóðhagslega hagkvæmar fiskveiðar í atvinnuskyni hefur verið byggt á því að aflaheimildir séu einstaklingsbundnar og framseljanlegar. Réttindi, sem leiða af umráðum aflaheimilda, njóta verndar ýmissa grundvallarreglna stjórnarskrárinnar, svo sem um vernd eignarréttar og atvinnufrelsis, sbr. 1. mgr. 72. gr. og 1. mgr. 75. gr. stjórnarskrárinnar. Vilji löggjafinn skerða þessi réttindi þarf að ýmsu að gæta. Það er mitt mat að tiltekin atriði í 1. gr., 2. gr., 5. gr. og 7. gr. frumvarpsins kunna ein og sér, eða metin í heild, brjóta í bága við grundvallarreglur stjórnarskrárinnar um eignarrétt, atvinnufrelsi, jafnræði og meðalhóf.⁹ Ef á þetta reyndi fyrir dómi kynni að vega þungt að við gerð frumvarpsins hafi ekki verið kannað hvort hinar fyrirhuguðu breytingar stæðust þessar grundvallarreglur. Hér verður einnig til þess að líta að mat á almannahagsmunum virðist lítt eða ekki hafa farið fram við gerð frumvarpsins.
- F. Verði frumvarpið að lögum kann það leiða til þess að ríkisvaldið hafi gengið of langt í að skerða réttindi einstakra aðila, ekki síst vegna þess að skerðingin kann í einstaka tilvikum að vera tilviljunarkennd og bitna of hart niður á hagsmunum einstakra aðila. Jafnframt er í frumvarpinu lagt til að verulegu valdi sé framselt til stjórnvalda án þess að í lagatextanum sjálfum sé að finna meginreglur, þar sem fram komi takmörk og umfang þeirrar réttindaskerðingar, sem talin er nauðsynleg, sbr. *Hrd.* 1996, 2956. Á grundvelli þessara sjónarmiða er sérstök hættu á að ákvæði frumvarpsins samrýmist ekki 1. mgr. 72. og 1. mgr. 75. gr. stjórnarskrárinnar.
- G. Í frumvarpinu er lagt til að álagningarstig veiðigjaldsins verði hækkað um 70% eða í 16,2% úr 9,5%. Samkvæmt lögum er veiðigjaldið skattur. Af því leiðir að 40. gr. og 1. mgr. 77. gr. stjórnarskrárinnar gilda þegar álagningarstig veiðigjalds er ákveðið. Þetta hefur í för með sér að b-liður 5. gr. frumvarpsins brýtur að öllum líkindum í bága við þessi ákvæði stjórnarskrárinnar þar sem í frumvarpstíllögunni er gert ráð fyrir að ráðherra

⁸ Samningurinn tók gildi í desember 2001 en hann hefur verið fullgiltur hér á landi, sbr. auglýsingu nr. 8/1997 sem birt er í C-deild Stjórnartíðinda.

⁹ Þýðingarmikið er að hafa í huga að ég er ekki að fullyrða að svona sé í pottinn búið, eingöngu að vara við þeirri lagalegu áhættu sem fylgir samþykkt þessa frumvarps að óbreyttu.

hafi nánast ótakmarkað svigrúm til að meta hvernig lækka skuli álagningarstig veiðigjalds einstakra útgerðarflokka.

- H. Verði frumvarpið að óbreyttu að lögum fá stjórnvöld víðtækar og matskenndar heimildir til að setja reglur og taka stjórnvaldsákvæðanir, sbr. sérstaklega a- og b-liði 1. gr. og 10.–11. mgr. 3. gr. frumvarpsins. Deilur um beitingu þessara matskenndu heimilda verða nánast óhjákvæmilegar. Við beitingu þessara heimilda er sérstök hætt á að lögmætisregla stjórnsýsluréttar verði virt að vettugi. Sem dæmi er augin hætt á hagsmunaárekstrum og geðþóttaákvörðunum hafi sveitastjórnir heimildir til að úthluta byggðakvótum. Ekkert mat er lagt á álitafni af þessum toga í undirbúningsgögnum frumvarpsins.
- I. Með hliðsjón af framanrituðu er lagt til að flest ákvæði frumvarpsins verði ekki að lögum eða þá að þeim verði verulega breytt.

3. Athugasemdir við 1. gr. frumvarpsins

Almennt:

Samkvæmt skýringum við þessa grein frumvarpsins er ætlunin með því að gera ráðherra kleift að búa til nýjan útgerðarflokk við stjórn strandveiða, báta undir þrem brúttótonnum. Einnig er lagt til að sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra sé heimilt að skipta leyfilegum heildarafla á tímabil í stað mánaða og árétta að einungis sé heimilt að veita hverri útgerð, einstaklingi eða lögaðila eitt leyfi til strandveiða.

Um a-lið:

Með a-lið 1. gr. frumvarpsins er lagt til að 1. mgr. 6. gr. a. FSL verði svohljóðandi í heild sinni:

Á hverju fiskveiðiári hefur ráðherra til ráðstöfunar 6.000 lestir af óslægðum botnfiski sem nýttar skulu til veiða með handfærum á tímabilinu frá 1. maí til 31. ágúst samkvæmt sérstökum leyfum Fiskistofu. Heimilt er að ákveða að hluti heildaraflamarks umfram 6.000 lestir, sbr. ákvæði til bráðabirgða X, renni til flokks minni fiskiskipa með strandveiðileyfi. Minni fiskiskip teljast skip allt að 3 brúttótonn. Skipum sem þannig flokkast til minni fiskiskipa er þó heimilt að tilheyra flokki stærri fiskiskipa með strandveiðileyfi sé þess óskað. Óhæmilt er að skipta um flokk eftir að veiðar eru hafnar. Ráðherra setur nánari reglur um framkvæmd þessa. Í lögum þessum eru slíkar veiðar nefndar strandveiðar og leyfin til þeirra veiða strandveiðileyfi. Afli sem fæst við strandveiðar reiknast ekki til aflamarks eða krókaflamarks þeirra skipa er þær veiðar stunda.

Sé þessi texti lesinn af nákvæmni kemur í ljós að í honum gætir innbyrðis ósamræmis. Hann er óskýr og óglöggur í samanburði við gildandi 1. mgr. 6. gr. a. FSL. Órökrétt er að kveða á um heimild ráðherra til að setja nánari reglur um framkvæmd 6. ml. ákvæðsins en í næsta málslið skilgreina hvað séu strandveiðar og strandveiðileyfi. Einnig er óskiljanlegt að skilgreiningin hafi verið færð í 7. ml. ákvæðisins þegar strax í 2. ml. og 4. ml. er minnst á strandveiðileyfi án þess þó að það hugtak hafi verið áður skilgreint í ákvæðinu.

Nái þessar breytingar í gegn verður til lagatexti þar sem ekki gætir innra samræmis. Slík lagasetning er óæskileg. Úr þessu er hægt að bæta með ýmsum hætti. Ekki verða lagðar fram tillögur í þessum efnum þar sem skilgreina verður nánar hver séu markmiðin með fyrirhuguðum breytingum til að hægt sé að útfæra frumvarpstextann í fullnægjandi buning.

Að frátöldum þessum tæknilegu athugasemdum er álitamál hvort frumvarpstíllagan standist lagaáskilnaðarreglu atvinnufrelsisákvæði stjórnarskrárinnar. Þannig á ráðherra alfarið að ráða því

hvort hann búi til nýjan flokk strandveiðibáta, þ.e. þá sem eru undir 3 brúttótonnum að stærð. Það á með öðrum orðum að vera algjörlega háð mati ráðherra hvort þessi útgerðarflokkur verði til og hvort hann eigi að fá aðgang að þeim aflaheimildum sem eru umfram 6.000 lestum. Með hliðsjón af dómaframkvæmd kann því að vera brotið á atvinnufrelsisákvæði stjórnarskrárinnar (1. mgr. 75. gr. stjórnarskrárinnar) með þessu framsali valds til ráðherra.¹⁰

Um b-lið:

Með þessu ákvæði er lagt til að 2. mgr. 6. gr. a. FSL verði svohljóðandi í heild sinni:

Þeim heimildum sem ráðstafað er til strandveiða samkvæmt þessari grein skal skipt á fjögur landsvæði. Ráðherra skal með reglugerð kveða nánar á um skiptingu landsvæða og aflaheimilda á tímabil og landsvæði. Þá skal ráðherra með reglugerð stöðva strandveiðar frá hverju landsvæði þegar sýnt er að leyfilegum heildarafla hvers tímabils verði náð.

Orðið tímabil er ekki skilgreint í ofangreindri málsgrein. Ekki verður ráðið af öðrum lagaákvæðum hvaða merkingu ber að leggja í orðið. Þetta er óheppilegt.

Við fyrstu sýn virðist um sakleysislega ónákvæmni að ræða. Ástæða er þó til að hafa varann á þar sem hin fyrirhugaða breyting er enn eitt dæmið í frumvarpstextanum þar sem framselja á lagasetningarvaldi til stjórnvalda án þess að því sé markaðar efnislegar skorður.

Í grundvallaratriðum má skipta reglum um strandveiðar í tvennt, annars vegar eru *aflatakmarkanir* (6.000 lesta heildaraflatakmarkanir af botnfiski ásamt daglegu aflahámarki einstakra báta) og hins vegar eru *sóknartakmarkanir* (takmarkanir á notkun veiðarfæra, takmarkanir á sóknartíma, svæðisbundnar takmarkanir o.s.frv.). Þetta blandaða kerfi byggir á að heildaraflanum sé ekki skipt fyrir fram á milli einstakra leyfishafa og því býður það upp á samkeppni veiðimanna um heildaraflann. Reglur um veiðitímabil eru þýðingarmiklar í kerfi sem þessu, m.a. til að skýra nánar grundvöll samkeppninnar um heildaraflann.

Tímabil strandveiða í heild er frá 1. maí til 31. ágúst og er þessu tímabili skipt niður í almanaksmánuðina maí, júní, júlí og ágúst, sbr. gildandi 2. mgr. 6. gr. a. FSL nr. 116/2006. Samkvæmt þessu vita einstaka útgerðarmenn innan kerfisins hvenær „veiðikeppni“ hvers mánaðar hefst og hvenær henni getur í allra síðasta lagi lokið. Auðsýnilega getur keppninni lokið fyrr ef aflamagn hvers mánaðar hefur verið náð.¹¹

Með hliðsjón af framangreindu hlýtur að teljast brýnt að skilgreina veiðitímabilið fyrir fram þar sem lengd þess ræður miklu um möguleika einstakra útgerða að stunda veiðarnar. Löggjafinn ætti því að taka afstöðu til veiðitímabilsins en ekki stjórnvöld.

Hin fyrirhugaða breyting á væntanlega að hafa í för með sér að það sé undir ráðherra komið hvert tímabil strandveiða skuli vera á einstökum veiðisvæðum. Með þessu á að auka valdheimildir ráðherra í samræmi við það sem virðist vera almenn stefna frumvarpsins. Óljóst er hvað leiðir af þessum nýjum valdheimildum. Geta tímabilin verið ólík á milli veiðisvæða? Hefur ráðherra frjálst mat á því hvenær og hvort hann ákveði þessi tímabil? Einnig má velta því fyrir sér hvort hin

¹⁰ Þýðing 1. mgr. 75. gr. stjórnarskrárinnar, með hliðsjón af dómaframkvæmd Hæstaréttar, er dregin skilmerkilega saman í riti Björgu Thorarensen: *Stjórnskipunarréttur Mannréttindi*. Reykjavík 2008, bls. 514. Nánari umfjöllun um 1. mgr. 75. gr. stjórnarskrárinnar er að finna í þessu riti Bjargar, bls. 509–532.

¹¹ Eins og reikna mátti með hefur reynslan af strandveiðum orðið sú að kapphlaup verður um heildarafla hvers mánaðar, sbr. t.d. sbr. umsögn mín, dags. 2. júní 2009, um frumvarp það sem varð að lögum nr. 66/2009 um breytingu á FSL nr. 116/2006. Það gerir að verkum að á fengsælustu veiðisvæðunum þarf jafnan að stöðva veiðar nokkrum dögum eftir að veiðitímabil hvers mánaðar hefst.

fyrirhugaða breyting geti haft áhrif á hvernig lokamálsliður 4. mgr. 6. gr. a. FSL verði túlkaður en þar segir að sama fiskiskipi verður aðeins veitt leyfi frá einu landsvæði á hverju veiðitímabili.

Um c- og d-liði:

Ekki þykir ástæða til að gera athugasemdir við þessi ákvæði.

4. Athugasemdir við 2. gr. frumvarpsins

Í skýringum sem fylgdu athugasemdum við 2. gr. frumvarps þessa segir m.a.:

Um langt skeið hefur það verið tíðkað að nýta hluta aflaheimilda til ýmiss konar jöfnunaraðgerða, ívilnana og uppbóta. Þetta hefur verið umdeilt fyrirkomulag, en á rætur sínar að rekja til lagasetningar sem allir þingflokkar hafa komið að með einhverjum hætti. Í þessari grein er sett fram tillaga um sanngjarnara fyrirkomulag þessara tilfærslna með því að miða útreikning á þeim út frá heildarþorskígildum en ekki úthlutana í þeim fjórum fisktegundum eins og nú er miðað við.

Þrátt fyrir þessar skýringar á ákvæðinu hygg ég að fáir muni fallast á að texti 2. gr. frumvarpsins sé eins hversdagslegur og hér er gefið í skyn. Raunar er umræddur texti það torskilinn að vandasamt er að skilja merkingu hans til fulls, jafnvel fyrir þá sem handgengnir eru löggjöf á þessu sviði. Ástæða er því til að gera tilraun til að útskýra ákvæðið nánar og setja það í samhengi við þá hagsmuni sem um er að teffa.

Það var grundvallaratriði laga um stjórn fiskveiða nr. 38/1990 að nytjastofnar sjávar skyldu verndaðir með árlegum ákvörðunum stjórnvalda um leyfilegan heildarafla og þessum heildarafla væri til dreift til einstakra útgerða fiskiskipa á grundvelli aflahlutdeildar þeirra. Aflamark hvers skips í tiltekinni tegund nytjastofns skyldi fundið út með því að margfalda aflahlutdeild þess og leyfilegan heildarafla í viðkomandi tegund. Aflahlutdeild hefur verið skipt í 25 tegundum nytjastofna, 20 samkvæmt lögum um stjórn fiskveiða og 5 á grundvelli laga um veiðar utan fiskveiðilandhelgi Íslands nr. 151/1996.

Frá ofangreindu skipulagi aflahlutdeildarkerfisins hafa verið gerðar undantekningar við stjórn veiða á einstökum tegundum nytjastofna, þ.e. fyrst og fremst við stjórn veiða á botnfisktegundunum þorski, ýsu, ufsa og steinbít. Á tímabilinu 1991–2004 mátti flokka þessar undanþágur í tvennt, annars vegar í aðgerðir sem ætlað var að styrkja hlut krókabáta í árlegum heildarafla í nokkrum botnfisktegundum og hins vegar sérúthlutanir sem hafa verið reistar á margvíslegum félagslegum- og byggðarlegum sjónarmiðum. Frá því að 3. gr. laga nr. 87/1994 var sett hafa þessar undantekningar frá aflahlutdeildarkerfinu verið reistar á skýrum og tiltölulega einföldum lagagrundvelli.

Í framkvæmd hefur þetta þýtt að þessi skerðing eða „skattheimta“¹² á útgerðir aflahlutdeildarskipa einskorðaðist aðallega við þær útgerðir sem stunduðu veiðar á þorski, ýsu, ufsa og steinbít.¹³ Útgerðir uppsjávarskipa sem og ýmsar aðrar útgerðir sluppu að mestu leyti við þessa sértæku „skattheimtu“. Eftir að krókaaflahlutdeildarkerfið kom að langmestu leyti til framkvæmda haustið 2004 má segja að sérúthlutanir aflaheimilda séu sérstök „skattheimta“ á útgerðir afla- og krókaaflahlutdeildarskipa, sbr. gildandi 3. mgr. 8. laga FSL.

¹² Þessi nafngift er komin til vegna þess að rekstrarstaða útgerða versnar eftir því sem minni aflaheimildir þær hafa undir höndum.

¹³ Á undanförunum misserum hefur tilhneiging stjórnvalda verið sú að auka þessa sérstöku skattheimtu, svo sem með því að taka frá tiltekið aflamagn í skötusel áður en leyfilegum heildarafla í þeirri tegund sé skipt á grundvelli aflahlutdeildarkerfisins.

Markmið frumvarpstillögunnar er að dreifa hinni sérstöku „skattheimtu“ á útgerðir allra afla- og krókaafhlutdeildarskipa í stað þess að hún einskorðist við þau skip sem hafa aflahlutdeild í þeim tegundum þar sem sérúthlutunum er beitt. Í meginráttum hefur þessi tillaga verið lögð fram áður á Alþingi, sbr. frumvarp til laga sem þingmennirnir Einar K. Guðfinnsson, Ásbjörn Óttarsson og Gunnar Bragi Sveinsson voru flutningsmenn að (þskj. 808, 468. mál, 138. löggjafarþing, 2009–2010). Allir þessir þrír þingmenn eiga það sameiginlegt að vera þingmenn Norðvesturkjördæmis en svo vill til að það er einnig kjördæmi núverandi sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra.

Síðastnefndu upplýsingarnar skipta máli við að setja þessa tillögu í rökrétt samhengi. Hlutfallslegt vægi botnfiskveiða er mun meira í Norðvesturkjördæmi en í öðrum kjördæmum landsins. Krókabátar landa hlutfallslega nokkuð miklu aflamagni í þessu sama kjördæmi og nýtur þessi útgerðarflokkur hlutfallslega góðs af sérúthlutunum aflaheimilda í botnfisktegundunum þorski, ýsu, ufsa og steinbít þótt hann þurfi einnig að greiða hinn sértæka „skatt“ sem af sérúthlutunum leiðir. Með tillögunni hins vegar verður „skattbyrðinni“ létt af þessum útgerðarflokki og henni dreift í meira mæli um allt landið, sérstaklega í kjördæmum þar sem uppsjávarveiðar eru þýðingarmiklar, svo sem í Suðurkjördæmi og í Norðausturkjördæmi. Allt þetta ætti að hafa í för með sér að sjávarútvegur í Norðvesturkjördæmi ætti að styrkjast verði þetta ákvæði að lögum en væntanlega veikjast annars staðar.

Sumum þykir þetta eflaust réttlátt, öðrum ekki. Það er hins vegar aðfinnsluvert að ófullnægjandi greiningu á áhrifum umræddrar breytingartillögu er að finna í undirbúningsgögnum frumvarpsins. Sem dæmi voru hugmyndir af þessu tagi ekki ræddar í áður nefndri skýrslu starfshóps um endurskoðun laga um stjórn fiskveiða frá því í september 2010.

Frumvarpstillagan gerir ráð fyrir því að flytji útgerð ekki fullnægjandi veiðiheimildir eða greiði fyrir þær innan tveggja mánaða frests falli almennt leyfi þess í atvinnuskyni niður. Hér er um að ræða viðurhlutamikið viðurlög og með hliðsjón af stjórnskipulegri meðalhófsreglu hefði hér verið ástæða til að rökstyðja hvers vegna nauðsynlegt er að svipta útgerð veiðileyfi við þessar aðstæður.

Að lokum má bæta því við að tillagan mun væntanlega auka flækjustig í stjórnsýslunni þar sem reikna þarf skerðingarhlutfall allra fiskiskipa flotans, mælt í þorskígildum. Ólíklegt er að þetta sé til þess fallið að auka skilvirkni og gegnsæi.

5. Athugasemdir við 3. gr. frumvarpsins

Alvarlegir lagatæknilegir hnökrar eru á framsetningu 3. gr. frumvarpsins. Í þessu sambandi er ástæða til að vekja athygli á svohljóðandi 2.–3. mál. b-lið 1. mgr. 3. gr. frumvarpsins:

Aflaheimildir samkvæmt þessari grein skulu skiptast milli tegunda í hlutfalli við leyfilegt heildarmagn í tegundunum og skulu dregnar frá leyfðum heildarafla þessara tegunda áður en honum er skipt á grundvelli aflahlutdeilda. Í reglugerðum sem ráðherra setur skv. 3. og 4. mgr. skal kveðið á um hvaða botnfisktegundir komi til úthlutunar.

Þær reglur sem hér er mælt fyrir um eru nú að finna í gildandi 2. mgr. 10. gr. FSL. Með því að færa þessar reglur úr 2. mgr. 10. gr. FSL í 2.–3. mál. b-lið 1. mgr. 10. gr. FSL mun gæta innbyrðis ósamræmis í ákvæðinu. Þetta stafar af því að samkvæmt frumvarpstillögunni mun 3. mál. b-liður 1. mgr. 10. gr. FSL vísa til reglna sem ráðherra er heimilt að setja samkvæmt 3. og 4. mgr. en þar sem 2. mgr. hefur verið felld brott þá verður þessi tilvísun röng. Jafnframt er órökrétt að blanda saman reglum um áhrif byggðakvóta á úthlutun aflamarks til aflahlutdeildarskipa við efni b-liðar 1. mgr. 10. gr. FSL.

Einnig var við samningu frumvarpstextans ekki gætt að samræmi við þá tillögu sem lögð er fram í 2. gr. frumvarpsins. Þetta stafar af því að gildandi 2. mgr. 10. gr. FSL (2.– 3. ml. b-liður 1. mgr. 3. gr. frumvarpsins) tiltekur sérstaklega hvernig draga skuli byggðakvóta frá leyfilegum heildarafla og að hann skuli minnka hlutdeild aflahlutdeildarskipa í heildarafla þeirra botnfisktegunda þar sem byggðakvóta er úthlutað. Sú skerðing á lenda á þeim sem hafa aflahlutdeild í viðkomandi tegund. Því gætir vart samræmis á milli þessarar frumvarpstíllögu og 2. gr. frumvarpsins. Þessu til viðbótar gerir þessi handvömm það að verkum að tilvísun 5. ml. 10. mgr. frumvarpstíllögunnar í 3. mgr. mun vart standast skoðun.

Fyrir utan þessa lagatæknilegu galla flækir frumvarpstíllagan gildandi byggðakvótakerfi en flestum þykir nú þegar nóg um flækjustig þess. Þannig var lagt til af meirihluta starfshóps um endurskoðun á lögum um stjórn fiskveiða (sbr. skýrsla starfshópsins sem kom út í september 2010) að leiðir yrðu kannaðar til að einfalda framkvæmd byggðakvóta og auka um leið skilvirkni hans.¹⁴ Með þessari tillögu er gengið þvert gegn þessum hugmyndum. Enginn rökstuðningur er færður fram fyrir þessu.

Efnislega gengur frumvarpstíllagan út á að viðhalda sömu reglum um úthlutun byggðakvóta en veita sveitarstjórnnum kost á að úthluta byggðakvóta. Samkvæmt þessu á forræði sveitarstjórna yfir aflaheimildunum að vera ótvírætt en þó skulu þær úthluta þeim til einstakra fiskiskipa. Við þá úthlutun gilda mjög matskenndar heimildir sem eru fjarri því að vera skýrar eins og haldið er fram í greinargerð með frumvarpi þessu. Orðin „gagnsæi“, „málefnaleg“ og „staðbundnar ástæður“ í 1. ml. 11. mgr. frumvarpstíllögunnar haggja því ekki að þau viðmið sem ráða skulu för þegar sveitarstjórn úthlutar byggðakvóta koma að mjög óverulegu leyti fram í frumvarpinu. Einnig eru deilur óhjákvæmilegar um hvað það merki að úthlutun sveitarstjórnar á byggðakvóta skuli vera í „samræmi við hagsmuni viðkomandi byggðarlags“.

Við setningu þessara matskenndu heimilda virðist höfundum frumvarpsins hafa yfirsýnst að í mörgum sveitarstjórnnum er návígið það mikið að matskenndar heimildir eins og þessar eru ólíklegar til að skila þeim árangri sem til er ætlast. Þessi þáttur frumvarpsins er hins vegar í samræmi við þá almennu stefnu frumvarpsins að færa vald um fiskveiðistjórn frá Alþingi til stjórnvalda, í þessu tilviki sveitastjórna.

Frumvarpstíllagan gengur í reynd út á að miða úthlutun byggðakvóta eins og hún var framkvæmd á tímabilinu 2004–2007. Rétt er að benda á að reynslan af því fyrirkomulagi var ekki að öllu leyti farsæl, sbr. til hliðsjónar álit umboðsmanns Alþingis frá 30. júní 2006 í málum nr. 4477/2005, 4557/2005, 4583/2005 og 4588/2005.¹⁵ Eins og ráða má af þessum álitum umboðsmanns Alþingis þá vöknudu ýmis lagaleg álitaefni, m.a. um vanhæfi sveitarstjórnarmanna að standa að ákvörðun um þessi efni.

6. Athugasemdir við 4. gr. frumvarpsins

Ekki þykir ástæða til að gera athugasemdir við þessa frumvarpstíllögu.

7. Athugasemdir við 5. gr. frumvarpsins

¹⁴ Sjá Skýrslu starfshóps um endurskoðun á lögum um stjórn fiskveiða – Álitamál, greiningar, skýrslur og valkostir við breytingar á stjórn fiskveiða. Skýrsla unnin fyrir sjávarútvegs- og landbúnaðarráðuneytið, Reykjavík 2010, bls. 57.

¹⁵ Sjá einnig nefndarálit og breytingartillögu sjávarútvegsnefndar við frumvarp það sem varð að lögum nr. 21/2007, um breytingu á lögum um stjórn fiskveiða nr. 116/2006, þskj. 1098, mál 459, 133. löggjafarþing 2006–2007.

Almennt:

Enn á ný er 5. gr. frumvarpsins dæmi um slæg vinnubrögð við gerð þessa frumvarps. Hér má nefna að fyrirsögn greinarinnar er svohljóðandi:

Eftirfarandi breytingar verða á 21. gr. a laganna:

Þessi texti gefur til kynna að í gildandi lögum um stjórn fiskveiða sé til lagagrein númer 21 a. Þegar hins vegar rýnt er í lögin er engin slík lagagrein til! Ráða má þó af tillögunni að frumvarpshöfundar hafi áhuga á að breyta 21. gr. gildandi laga.

Við efnislegt mat á tillögunni verður að hafa hugfast að í lagalegum skilningi er veiðigjaldið skattur þar sem það er innheimt án sérgreinds endurgjalds og er reist á lagareglum sem settar hafa verið einhliða og byggja tilteknum efnislegum mælikvörðum.¹⁶ Þessi skilgreining á veiðigjaldi hefur ýmsar lagalegar afleiðingar í för með sér, svo sem með hvaða hætti þessi skattur verður lagður á, honum breytt eða hann afnuminn, sbr. 40. gr. og 1. mgr. 77. gr. stjórnarskrárinnar.

Um a-lið:

Samkvæmt a-lið ákvæðisins á að hækka veiðigjaldið um 70%. Það er háð pólitísku mati hversu hár þessi skattur skuli vera en þó skal á það bent að engin hagfræðileg greining var gerð á því hvaða áhrif það hefði að hækka veiðigjaldið jafn mikið og hér er lagt til. Full ástæða hefði þó verið til þess þar sem í öðrum ákvæðum frumvarpsins er ætlunin að veikja rekstrargrundvöll útgerða í afla- og krókaafhlutdeildarkerfinu með ýmiss konar millifærslum veiðiheimilda.

Um b-lið:

Telja verður verulegar líkur á því að b-liður frumvarpstillögunnar brjóti í bága við 40. gr. og 1. mgr. 77. gr. stjórnarskrárinnar. Verði ákvæðið að lögum er ráðherra falið vald til að ákveða undanþágur frá skattlagningarhlutfalli án þess að þar sé að finna efnisleg viðmið um hvernig þessu valdi skuli beitt. Skýringar sem fylgdu athugasemdum með frumvarpsákvæði þessu varpa ekki ljósi á þessi viðfangsefni. Full ástæða var þó til þess, sbr. *Hrd.* 1999, 3790.¹⁷

8. Athugasemdir við 6. gr. frumvarpsins

Þótt framsetning ákvæðisins sé óþarflega flókin má ætla að löggjafanum sé heimilt að ráðstafa tekjum af veiðigjaldi með þeim hætti sem hér er lagt upp með. Hér verður að hafa hugfast að eingöngu er lagt til að 10% af veiðigjaldinu renni öðru fremur til byggðarlaga utan höfuðborgarsvæðisins. Það er því skoðun mín að færa þarf sterkari rök, en gert hefur verið, að þessi frumvarpstillaga brjóti í bága við jafnræðisreglu stjórnarskrárinnar. Að öðru leyti get ég að mörgu leyti fallist á þær athugasemdir sem fjárlagaskrifstofa fjármálaráðuneytisins hefur sett fram við þessa frumvarpstillögu.

9. Athugasemdir við 7. gr. frumvarpsins

Almennt:

Með þessu ákvæði er enn á ný vikið frá meginreglum aflahlutdeildarkerfisins við skiptingu árlegs leyfilegs heildarafla. Þetta á að gera án þess að bætur séu greiddar úr ríkissjóði til umráðamanna

¹⁶ Sjá einnig Björgu Thorarensen: *Stjórnskipunarréttur Mannréttindi*, bls. 479–480.

¹⁷ Sjá einnig svohljóðandi ummæli í riti Bjargar Thorarensen: *Stjórnskipunarréttur Mannréttindi*, bls. 503: „Eins er víst að réttarstaðan er skýrari nú hvað varðar heimildir löggjafans til að framselja skattlagningarvald til framkvæmdarvaldsins, þar sem berum orðum er tekið fyrir að stjórnvöldum verði falin ákvörðun um hvort leggja skuli á skatt, breyta honum eða afnema.“

afla- og krókaafhlutdeilda, sem í sumum tilvikum hafa greitt hátt verð fyrir þær aflaheimildir sem teknar verða frá þeim. Samhliða því á Alþingi að veita ráðherra heimildir til að ákveða meiri leyfilegan heildarafla í tilteknum tegundum botnfiska óháð því hver ráðgjöf fiskifræðinga Hafrannsóknastofnunar verður um veiðipól viðkomandi stofna. Þessi frumvarpstillaga í heild sinni samrýmist því vart markmiðum um sjálfbærar og hagkvæmar fiskveiðar í atvinnuskyni.

Um a-lið:

Á grundvelli ákvæði I til bráðabirgða laga nr. 22/2010 var sú ákvörðun tekin að veita ráðherra heimildir til að úthluta 2.000 lestum í skötusel fiskveiðiárin 2009/2010 og 2010/2011. Á fyrra fiskveiðiárinu var um 450 lestum úthlutað og á yfirstandandi fiskveiðiári hafa rétt rúmlega 850 lestum verið úthlutað.¹⁸ Þessar viðbótaraflaheimildir voru fyrir utan aflahlutdeildarkerfið og bættust þannig við leyfilegan heildarafla skötusels á þessum fiskveiðiárum.

Fullt er í greinargerð sem fylgdu athugasemdum um þetta ákvæði að þessi nýbreytni hafi heppnast vel. Fyrir því eru ekki færð frekari gögn eða heimildir. Ástæða er hins vegar til að hafa áhyggjur af ástandi skötuselsstofnsins, sem dæmi sagði svo um framtíðarhorfur stofnsins í skýrslu Hafrannsóknastofnunar frá júní 2010¹⁹:

Niðurstöður úr stofnmælingum og afli á sóknareiningu benda til að veiðistofninn sé enn í tiltölulega góðu ástandi en árgangar 2008 og 2009 eru taldir slakir og því fyrirsjáanlegt að veiðistofninn muni minnka hratt á næstu árum verði sókn í stofninn svipuð og verið hefur undanfarin ár.

Þrátt fyrir þessi varnaðarorð hafa stjórnvöld úthlutað mun meiri aflaheimildum í skötusel fyrir yfirstandandi fiskveiðiár en fiskifræðingar mæltu með, þ.e. 3.350 tonnum í stað þeirra 2.500 tónna sem ráðgjöf fiskifræðinga gerði ráð fyrir. Til lengri tíma eru því líkur á að tilraunastarfsemi löggjafans með setningu bráðabirgðaákvæðis I laga nr. 22/2010 hafi misheppnast.

Með þessari frumvarpstillögu á að veita ráðherra vald til að úthluta um helming allra aflaheimilda í skötusel fyrir utan aflahlutdeildarkerfið fiskveiðiárið 2011/2012. Þetta þýðir væntanlega að ákvörðun um leyfilegan heildarafla verður fyrir þetta fiskveiðiár tekin í samræmi við ráðgjöf fiskifræðinga en að helmingur aflamarks í tegundinni ráðist af þeim reglum sem gilda samkvæmt frumvarpstillögunni. Ekki er lagt mat á það í frumvarpinu hvaða áhrif þetta kann að hafa til lengri tíma. Stefna stjórnvalda um fyrningu aflaheimilda virðist því birtast hér með skýrum hætti enda munu útgerðir með aflahlutdeild í skötusel eingöngu fá aðgang að helmingi aflamarksins í tegundinni fiskveiðiárið 2011/2012.

Ekki er hægt að útiloka að þær útgerðir sem verða fyrir skerðingu af þessum sökum munu höfða mál gegn íslenska ríkinu til heimtu bóta fyrir stjórnskipulega ólögmæta skerðingu atvinnuhagsmuna sinna, sbr. 72. gr. og 75. gr. stjórnarskrárinnar. Enga umfjöllun er að finna um þetta atriði í undirbúningsgögnum frumvarpsins.

Með hliðsjón af slæmu ástandi sumargotssildarinnar, vegna sýkingar í stofninum, sætir furðu að lagt skuli til að tekið sé frá tiltekið aflamagn í þeim stofni áður en leyfilegum heildarafla er skipt á grundvelli aflahlutdeildar einstakra skipa. Þær skýringar sem færðar eru fram um ákvæðið í

¹⁸ Þessar tölur byggja á gögnum sem eru aðgengileg á heimasíðu Fiskistofu. Þess skal getið að samkvæmt reglugerðarákvæðum þá var ráðherra heimilt á þessum grundvelli að úthluta allt að 500 lestum af skötusel fiskveiðiárið 2009/2010 og 1100 lestum á yfirstandandi fiskveiðiári.

¹⁹ *Nytjastofnar sjávar 2009/2010 – Aflahorfur fiskveiðiárið 2010/2011*. Hafrannsóknastofnun, Reykjavík 2010, bls. 59.

greinargerð eru ekki sannfærandi, t.d. er mögulegt að leysa meðaflavandamál við makrílveiðar með öðrum hætti en þeim sem hér er lagt upp með.

Um b-lið:

Þegar efni b-liðar 7. gr. frumvarpsins er metið verður til þess að líta að það eru ekki eingöngu íslensk skip sem stunda keilu- og lönguveiðar, heldur einnig færeysk og norsk á grundvelli tvíhliða samninga sem íslensk stjórnvöld hafa gert við færeysk og norsk stjórnvöld. Þetta skiptir máli þar sem áætlaður afli útlenskra skipa er ekki dreginn frá leyfilegum heildarafla í þessum tegundum áður en honum er skipt á milli einstakra aflahlutdeildarskipa. Íslenskar útgerðir hafa á undanförunum árum nýtt sér tegundatilfærslur, sbr. 1. mgr. 11. gr. FSL, í því skyni að veiða meira af löngu og keilu en aflamark þeirra segir til um.

Veiðar útlendinga og tegundatilfærslur hafa átt þátt í að veitt hefur verið mun meira af keilu og löngu á undanförunum árum en fiskifræðingar Hafrannsóknastofnunar hafa mælt með. Við mat á frumvarpstillögunni verður því að horfa til þess að Hafrannsóknarstofnun hefur talið „miklar líkur á að veiðistofn keilu minnki á komandi árum nema að sókn verði stíllt í hóf“ og að vísitala veiðihlutfalls í löngu hafi „aukist mikið meðal annars vegna veiða langt umfram ráðgjöf og úthlutað aflamark“.²⁰

Samkvæmt þessu væri ástæða til að grípa til varúðarráðstafana svo veiðar í keilu og löngu séu innan skynsamlegra marka. Í stað þess að hugað sé að slíku gengur frumvarpstillagan út á að auka veiðar í þessar tegundir með því að heimila veiðar utan aflahlutdeildarkerfisins fiskveiðiárin 2010/2011 og 2011/2012. Fyrir þessari skipan mála eru færð þau rök að brottkast sé stundað á þessum tegundum en sú fullyrðing styðst ekki við rannsóknir heldur almennar vangaveltur um stöðu mála á leigumarkaði með aflamark í botnfiski. Sé brottkast vandamál er hægt að leysa það með öðrum hætti en þeim að leyfa gífurlega miklar veiðar umfram ráðgjöf fiskifræðinga eins og tillagan ber með sér. Þannig eru 1.000 tonn af keilu um 12% af meðaltalsársafla allra skipa almanaksáranna 2007–2009 og 2.000 tonn af löngu eru tæp 22% af meðaltalsársafla allra skipa almanaksáranna 2007–2009²¹.

Sé það stefna stjórnvalda að fylgja eftir ráðgjöf fiskifræðinga um veiðipól einstakra tegunda nytjastofna verður að telja þessa tillögu frumvarpsins fráleita.

Um c-lið:

Með þessari frumvarpstillögu er lagt til að aflaheimildir til strandveiða og byggðakvóta verði auknar umtalsvert á yfirstandandi fiskveiðiári og á fiskveiðiárinu 2011/2012. Þetta á að gera án þess að draga hinar auknu aflaheimildir frá leyfilegum heildarafla, þ.e. ætlunin er að auka sókn í þorsk, ýsu og ufsa án tillits til ráðgjafar fiskifræðinga. Tillagan gengur því út á að auka hlutfallslegt vægi sérúthlutana aflaheimilda í þessum tegundum ásamt því að auka veiðiálag á verðmætar botnfisktegundir. Þetta ráðslag er ekki til eftirbreytni og gengur þvert gegn þeim markmiðum um sjálfbærar og arðbærar fiskveiðar í atvinnuskyni sem fram koma í 2. ml. 1. gr. FSL og áður hefur verið vísað til.

²⁰ Sjá *Nytjastofnar sjávar 2009/2010 – Aflahorfur fiskveiðiárið 2010/2011*. Hafrannsóknastofnun, bls. 55–55 og 57.

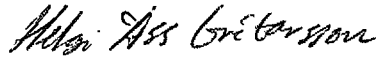
²¹ Byggt á útreikningum höfundar og *Nytjastofnar sjávar 2009/2010 – Aflahorfur fiskveiðiárið 2010/2011*. Hafrannsóknastofnun, bls. 135–136.

10. Lokaorð

Í þessari umsögn eru gerðar alvarlegar athugasemdir við nánast öll ákvæði frumvarpsins. Lagt er því til að frumvarpið í heild verði felld eða þá að það taki verulegum breytingum í meðförum þingsins.

Ég óska eftir að fylgja athugasemdum mínum eftir með því að koma fyrir sjávarútvegs- og landbúnaðarnefnd þingsins.

Virðingarfyllst,

Helgi Áss Grétarsson,
sérfræðingur við Lagastofnun Háskóla Íslands

Sátt um atvinnufrelsi er sátt um byggðir

Undirritaðir einstaklingar fagna þeirri ákvörðun stjórnarflokkanna að taka löggjöf um stjórn fiskveiða til heildstæðrar endurskoðunar og vilja leggja sitt af mörkum til þess að tekið verði tillit til hagsmuna samfélaga í sjávarbyggðum og til þess að loksins takist að færa löggjöfina og starfsumhverfi atvinnugreinarinnar að almennum og viðurkenndum leikreglum í atvinnulífi. Atvinnufrelsið, sem tryggt er í stjórnarskránni, verður að vera sá grundvöllur sem á er byggt. Atvinnufrelsi í sjávarútvegi er lífakkeri sjávarþorpanna allt í kringum landið og þegar fyrir það er tekið verða afleiðingarnar eins og sjá má í hnignandi byggð í öllum landsfjórðungum, fjötruð í böndum einokunar, ánaðar og arðráns.

Tekið er undir einlægar vonir stjórnvalda um sátt innan atvinnugreinarinnar og sátt í þjóðfélaginu um sjávarútveg landsmanna og allar þær tillögur sem við gerum miða að því að svo geti orðið og við bendum á að þær eru í fullu samræmi við boðaða samningaleið ríkisstjórnarinnar.

Fyrri tilraunir til þess að betrumbæta ranglæti kvótakerfisins hafa allar mistekist af þeirri einföldu ástæðu að ekki var hreyft við aðalmeinsemdinni, sjálfu úthlutunarkerfi veiðiheimildanna. Ekki verður lengur vikist undan því að færa almannahagsmuni frammar sérhagsmunum. Tvær skýrslur, sem unnar voru á síðasta ári vegna endurskoðunar laganna um stjórn fiskveiða draga fram með skýrum hætti að í meginatriðum hefur mistekist að ná þeim markmiðum sem sett voru. Sýnt er fram á í skýrslum Hagfræðistofnunar Háskóla Íslands og Rannsóknarstofnunar Háskólans á Akureyri að gildandi löggjöf stuðlar að óhagkvæmri sókn, gifurlegri skuldasöfnun og útflæði fjármagns til fárra eigenda, samþjöppun veiðiheimilda, kemur í veg fyrir hagræðingu og framfarir í útgerð og að stunduð er umfangsmikil viðskipti með veiðiheimildir með gifurlegum hagnaði þar sem nýir menn í útgerð eru þolendur skipulegs og kerfisbundins arðráðs í þágu þeirra sem árlega fá veiðiheimildir nánast endurgjaldslaust en nýta einokunaraðstöðu sína til hins ýtrasta.

Engin framleiðniauking varð í útgerð frá 1991 til 2007 þrátt fyrir verulega samþjöppun veiðiheimilda en hún á sama tíma varð 74% á sama tíma í fiskvinnslunni, atvinnugrein sem er utan kvótakerfisins og býr við atvinnufrelsi og samkeppni.

Staðreyndin er sú að framsalið gerir mönnum kleift að halda árum saman einkaleyfi til veiða án þess að nýta það sjálfir en láta þess í stað aðra veiða fiskinn gegn himinháum skatti. Þetta fyrirkomulag með framsalinu hefur undir yfirvarpi hagræðingar endurvakið útdauða stéttaskiptingu í íslensku þjóðfélagi.

Stærsta áhyggjuefnið hlýtur þó að vera að algerlega hefur mistekist að byggja upp þorsstofninn og ástand stofnsins hefur á undanförunum árum fremur versnað en hitt. Ástæða er til þess að draga úr stjórn með aflamarki og auka þess í stað fjölbreytni í stjórnun t.d. með veiðarfærastýringu, friðun svæða og dreifinu álags á miðunum. Að lokum þarf að draga úr mengun og orkusóun við veiðarnar.

Fiskveiðar og fiskvinnsla - framtíðarsýn

Löggjöf um atvinnugreinina grundvallist á ákvæðum stjórnarskrárinnar um **atvinnufrelsi** og verði útfærð samkvæmt reglum um samkeppni sem almennt gilda í atvinnurekstri. Reglur verði almennar og gilda um sérhvern útgerðarflokk og allar vinnsluaðferðir. **Jafnræði** verði milli aðila í sjávarútvegi varðandi aðgang að fiski og veiðiheimildum.

Þjóðareign auðlindarinnar verði bundið í stjórnarskrá og staðfest með almennum aðgangi að miðunum sem verði ákvarðaður með lögum.

Hópurinn leggur til að þjóðareignin verði staðfest með **almennum aðgangi að fiskimiðunum** á þann hátt að hverjum manni verði heimilt að róa 5 daga í viku hverri allt árið (8 mánuði ársins) með handfæri án þess að afla sér sérstakra veiðiheimilda. Eigi verði fleiri en tveir menn á bát með allt að fjórum rúllum og hver róður má ekki standa lengur en xx klst.

Greitt verði **auðlindagjald** af hverjum veiddum fiski til hins opinbera sem skiptist að jöfnu milli landssvæða/sveitarfélaga og ríkisins. Auðlindagjald verði ákveðið hlutfall af markaðsverði fisksins og greiðist við sölu hans.

Greitt verði **mengunargjald** sambærilegt við það sem þegar er komið á í stóriðju og flugsamgöngum, sem endurspeglir kostnað vegna mengunarinnar sem af veiðunum hlýst. Gjaldinu verði ætlað að stuðla að veiðum með sem minnstri mengun og hafa áhrif á val veiðarfæra og skipa til þess að svo verði. Mengunargjaldið reiknast einkum út frá olíunotkun og útblástursmengun tekur mið af heimsmarkaðsverði á CO2.

Fiskimiðunum umhverfis landið verði skipt í fjögur veiðisvæði. Hlutur hvers svæðis í hverri fiskitegund af leyfðum heildarafla verði skv. veiði síðustu 20 ára. Hafrannsóknarstofnun getur lagt til að breyta veiðiálagi á tilgreindum miðum. Sérstakur markaður starfar á hverju svæði sem ráðstafar veiðiheimildum skv. þeim reglum sem ákveðnar verða.

Veiðiheimildir utan 200 mílna falla ekki undir ofangreind fjögur svæði og verði sérstakt svæði, svo og veiðiheimildir í djúpsjávar- og uppsjávartegundum, innan sem utan 200 mílna, sem samanlagt mynda fimmta veiðisvæðið. Vinnslu- og frystiskip hafa aðeins rétt til veiða á fimmta veiðisvæði.

Útgefnar veiðiheimildir veita aðeins rétt til veiða á tilgreindu veiðisvæði. Sérstakur markaður starfar á hverju svæði sem ráðstafar veiðiheimildum skv. reglum sem ákveðnar verða.

Nauðsynlegt er að veiðiheimildir verði í boði sem oftast, t.d. vikulega og leigutíminn verði breytilegur en þó aldrei lengri en 10 ár.

Ríkið annast útleigu veiðiheimilda á markaði. Á hverju ári verði ákveðið hlutfall veiðiheimilda í boði á hverju veiðisvæði. Viðhaft verði uppboðsmarkaðsfyrirkomulag og gjaldið fyrir veiðiheimildirnar nefnist veiðiheimildagjald. Sérhver getur keppt um veiðiheimildir hvar sem er, en áfram gilda takmörk gegn samþjöppun svo sem um hámark heimilda í höndum skyldra aðila. Tekjur af veiðiheimildagjaldi skiptast jafnt milli svæðis og ríkis.

Beint **framsal** veiðiheimilda verði **óheimilt**.

Skilgreind verði **strandhelgi** umhverfis landið (12 – 25 mílur) og skylt verður að landa fiski veiddum innan hennar á viðkomandi veiðisvæði. Þær veiðar verði undanþegnar mengunargjaldi.

Jafnræði verði milli aðila í atvinnugreininni varðandi aðgang að veiðiheimildum og fiski.

Veiðar og vinnsla verði algerlega aðskilin og óheimilt að niðurgreiða kostnað eða með öðrum hætti að skekkja samkeppnisstöðu vinnslufyrirtækja með millfærslu frá útgerð til fiskvinnslu. Óheimilt verði einnig að selja fisk til vinnslu í beinni sölu á lægra verði en er á fiskmarkaði. Sérreglur vinnsluskipa verði felldar niður. Vinnsluskip komi með allan afla að landi.

Skylt verður að selja fisk innanlands. Erlendir aðilar hafi einungis heimild til þess að kaupa fisk á markaði.

Auðlindagjaldi verði m.a. ráðstafað til þess að greiða skuldir sem ríkið hefur yfirtekið vegna kerfisbreytingarinnar. Íbúar á hverju svæði taka ákvörðun um ráðstöfun á sínum hluta auðlindagjaldsins.

Aðlögun núverandi kerfis að nýju fyrirkomulagi

Nú þegar verði fjórðungur veiðiheimilda til reiðu eftir nýju kerfi og allar eftir 10 ár.

Handhafi kvóta eigi tvo kosti:

- a. Semji um að halda kvótanum allt að 10 árum, en sæti þó skerðingum sem eru nauðsynlegar til þess að ná fram markmiðinu að ofan. Sannanleg fjárfesting í aflaheimildum síðastliðin 15 ár milli óskyldra aðila verði metin út frá kaupverði og forsendum hennar um nýtingartíma. Litið verði til þess að kaupverð sé í eðlilegu samhengi við fiskverð og að ekki haft þurft lengri tíma en 15 ár til þess að greiða fjárfestinguna. Útgerðarmanni verði bætt það sem vantar upp á að forsendur kaupanna standist vegna kerfisbreytingarinnar nú með lengri umsömdum nýtingartíma eða umsamdri fjárhæð.
- b. Semji um að ríkið yfirtaki allar veiðiheimildarnar strax með sömu skilmálum og í a.

Kristinn H. Gunnarsson, Bolungavík

Ólafur Halldórsson, Ísafirði

Elín Björg Ragnarsdóttir, Reykjavík

Gísli Halldórsson, Ísafirði

Lýður Árnason, Hafnarfirði

Sigurður J. Hreinsson, Ísafirði

Magnús Reynir Guðmundsson, Ísafirði

Alþingi
Erindi nr. P 139/2011
komudagur 6.6.2011

LANDHELGISGÆSLA ÍSLANDS
ICELANDIC COAST GUARD

Alþingi
Nefndasvið – Sjávarútvegs- og landbúnaðarnefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

LHG/035/9,6/DS/sig
Reykjavík 6. júní 2011.

Umsögn Landhelgisgæslu Íslands um Frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 116/2006, um stjórn fiskveiða, með síðari breytingum (strandveiði, aflamark, samstarf, tekjur af veiðigjaldi, tímabundin ákvæði), 826. mál.

Landhelgisgæsla Íslands mun ekki taka afstöðu til framkomins frumvarps að öðru leyti en því er lýtur að framkvæmd fiskveiðieftirlits og öryggi sjófarenda sem er á ábyrgð Landhelgisgæslunnar.

Líklegt þykir að frumvarpið muni auka enn frekar sjósókn minni fiskiskipa en mikil aukning varð á slíkri útgerð er strandveiðar voru heimilaðar með breytingu á lögum um stjórn fiskveiða nr. 116/2006. Landhelgisgæslan hefur áhyggjur af þeirri þróun því að geta Landhelgisgæslunnar til að hafa eftirlit með fiskveiðum minnkar ár frá ári vegna skertra fjárheimilda. Landhelgisgæslan hefur komist hjá því að segja upp starfsfólki með því að senda bæði varðskipin og flugvél til verkefna erlendis. Þessi tæki eru á meðan hvorki tiltæk til eftirlits né björgunarstarfa fyrir íslenska sjómenn.

Árið 2001 kom út álitserð Auðlindanefndar með fylgiskjöllum sem samin var að tilhlutan Alþingis en hlutverk nefndarinnar var m.a. að kanna hvernig staðið skyldi að gjalddöku fyrir afnot af auðlindum í sameign þjóðarinnar.¹ Sveinn Agnarsson, doktor í hagfræði, samdi annað fylgiskjalið með álitserð auðlindanefndar og í samráði við hana. Sveinn fjallar meðal annars um kostnað af stjórnun fiskveiða. Þar vitnar hann í úttekt Pálínu M. Hafsteinsdóttur, Ragnars Árnasonar og Ásgerðar Ragnarsdóttur á hversu há ríkisútgjöld vegna sjávarútvegs voru á árunum 1990–1996.² Orðrétt segir Sveinn um úttektina:

Útgjöld vegna útgerðar eru greind frá öðrum kostnaðarliðum og kostnaður vegna stjórnunar fiskveiða einnig athugaðar sérstaklega. Til heildarútgjalda vegna sjávarútvegs telst kostnaður vegna menntunar sjómanna, reksturs ýmissa opinberra eftiriðis- og rannsóknastofnana og hluti af kostnaði vegna reksturs skrifstofa sjávarútvegs-, umhverfis- og utanríkisráðuneytis. Kostnaður vegna útgerðarinnar var síðan reiknaður þannig að frá heildarkostnaði vegna sjávarútvegs var dreginn allur kostnaður við menntun sjómanna sem og kostnaður við Rannsóknastofnun fiskiðnaðarins, Ríkismat sjávarafurða og

1 Auðlindanefnd, Álitserð með fylgiskjöllum, September 2000.

2 Pálína M. Hafsteinsdóttir, Ragnar Árnason og Ásgerður Ragnarsdóttir: Government expenditures on fisheries and fisheries management in Iceland.

Rannsóknastofnanir atvinnuveganna, þar eð starfsemi þessara þriggja stofnana kemur fyrst og fremst fiskvinnslu og markaðsmálum sjávarútvegs til góða. Fjórðungur af kostnaði vegna reksturs Landhelgisgæslunnar var einnig dreginn frá, þar sem Gæslan þjónar fleiri skipum en fiskiskipum. Á sama hátt var fjórðungur af kostnaði vegna Vita- og hafnamálastofnunar, Rannsóknanefndar sjóslysa, Siglingastofnunar, Tilkynningaskyldunnar og ýmissa útgjalda vegna öryggis á sjó dreginn frá heildarkostnaði vegna sjávarútvegs. Til kostnaðar vegna fiskveiðistjórnunar voru talin 75% af kostnaði við rekstur skrifstofu sjávarútvegsráðuneytisins, allur kostnaður vegna Fiskistofu Íslands, allur kostnaður vegna Hafrannsóknastofnunar Íslands og 90% af kostnaði vegna Landhelgisgæslunnar.³

Framangreind úttekt var liður í því að finna út hversu mikil gjaldtaka af sjávarútvegi þyrfti að vera til að standa undir kostnaði ríkisins við eftirlit og rannsóknir sem tengjast þeirri atvinnugrein. Það vekur athygli að 90% af kostnaði við rekstur Landhelgisgæslunnar voru talin vera kostnaður vegna fiskveiðistjórnunar. Samt sem áður kemur sjávarútvegsráðuneytið ekki að skipulagningu eftirlits Landhelgisgæslunnar og fjármagnar það ekki. Ekki er vitað til þess að heildstæð úttekt hafi verið gerð á þörf fyrir fiskveiðieftirlit á sjó.

Í stjórnsýsluendurskoðun Ríkisendurskoðunar á skipulagi, verkefnum og rekstri Landhelgisgæslunnar 2001 var meðal annars komið inn á kostnað vegna sjávarútvegs. Þar segir m.a.:

Það er stefna stjórnvalda að sjávarútvegur standi í ríkari mæli undir kostnaði við eftirlit með fiskveiðum. Gefa má þeirri hugmynd gaum hvort rétt sé að Landhelgisgæslan fái hlutdeild í þeim greiðslum jafnframt því að skoða hvaða áhrif það hefði á framkvæmd eftirlits stofnunarinnar.⁴

Staðreyndin er sú að við gerð fjárlaga er lítið eða ekkert horft til hvort aukin sókn smábáta á fiskimiðin auki þörf á eftirliti eða viðbúnaði til björgunar. Landhelgisgæslan hefur áður bent á að fjölgun strandveiðibáta og fristundafiskveiðibáta eykur álag á stjórnstöð Landhelgisgæslunnar og aðrar deildir stofnunarinnar með tilheyrandi kostnaði. Sjá umsögn Landhelgisgæslunnar um frumvarp til laga um breytingu á lögum um stjórn fiskveiða nr. 116/2006 (strandveiðar), 370. mál á 138. löggjafarþingi. Þar segir m.a. og á jafn vel við nú:

Aukin verkefni – fagleg og fjárhagsleg ábyrgð fara ekki saman

Landhelgisgæslan er í þeirri stöðu að önnur ráðuneyti en dóms- og mannréttindaráðuneytið, sem Landhelgisgæslan heyrir undir, geta stóraukið verkefni Landhelgisgæslunnar, án þess að gera ráð fyrir kostnaði við það. Tilgangurinn með ákvæði 5. gr. Landhelgisgæslulaganna var að gefa ráðuneytum, sem treysta á þjónustu Landhelgisgæslunnar, tækifæri til að hafa áhrif á útgerð skipa og loftfara í þeirra þágu og tryggja um leið að Landhelgisgæslan yrði í stakk búin að sinna verkefnum fyrir þau. Grunnfjárfesting kæmi áfram frá dóms- og mannréttindaráðuneytinu. Fagleg og fjárhagsleg ábyrgð færi þannig saman. Landhelgisgæslan leggur því til að sjávarútvegs- og landbúnaðarráðuneytið fái fjármagn til að gera

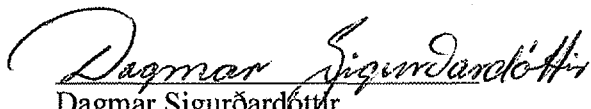
³ Sveinn Agnarsson, Stjórnun fiskveiða á Íslandi, Fylgiskjal 2 með álitu Auðlindanefndar, Auðlindanefnd, Álitsgerð með fylgiskjöllum, forsætisráðuneytið, útg. 2000, bls. 186-187.

⁴ Landhelgisgæsla Íslands, Stjórnsýsluendurskoðun á skipulagi, verkefnum og rekstri, Ríkisendurskoðun febrúar 2001, bls. 6.

Þjónustusamning við Landhelgisgæsluna um þetta verkefni t.d. með því að veiðigjald verði ákvarðað með tilliti til aukins kostnaðar Landhelgisgæslunnar. Það er ein af grundvallarforsendum fiskveiðistjórnunarkerfisins að veiðar standi undir eftirlitskostnaði og því er mikilvægt að aukinn kostnaður Landhelgisgæslunnar vegna eftirlits með strandveiðum verði viðurkenndur.

Landhelgisgæslan bendir í ljósi framangreinds á að nauðsynlegt er að gera ráð fyrir auknum kostnaði vegna fiskveiðieftirlits og annars viðbúnaðar Landhelgisgæslunnar vegna aukinnar sjósóknar minni fiskibáta sem reikna má með ef frumvarpið verður að lögum.

F. h. Landhelgisgæslu Íslands,

Dagmar Sigurðardóttir
lögfræðingur.

8. júní 2011

Alþingi
Sjávarútvegs- og landbúnaðarnefnd
Austurstræti 8-12
150 Reykjavík

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum um stjórn fiskveiða, með síðari breytingum, þskj. 1474-826. mál.

Landsbankinn hefur um 40-45% markaðshlutdeild í útlánum til sjávarútvegsfyrirtækja og er þar af leiðandi einn stærsti einstaki hagsmunaaðili í sjávarútvegi á Íslandi. Af þeirri ástæðu telur Landsbankinn nauðsynlegt að koma á framfæri athugasemdum sínum við fyrirbyggjandi frumvarp um breytingar á lögum um stjórn fiskveiða.

Það er mat bankans að fyrirhugaðar breytingar á lögum um stjórn fiskveiða leiði til minni hagkvæmni í sjávarútvegi og aukins tilkostnaðar við veiðar. Bankinn hefur ekki að fullu metið áhrif fyrirhugaðs frumvarps á þau lán sem bankinn hefur veitt til fyrirtækja í sjávarútvegi. Það mat sem bankinn hefur þó gert bendir eindregið til þess að tapsáhætta bankans vegna þessara lána muni aukast umtalsvert verði frumvarpið að lögum, með samsvarandi áhrifum á efnahag bankans.

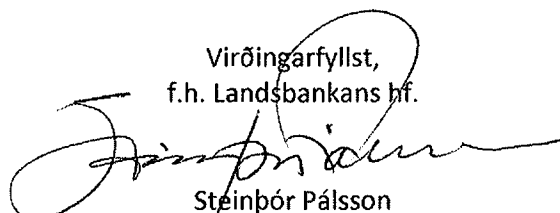
Í frumvarpinu er gert ráð fyrir hækkun veiðigjalds um 70%. Landsbankinn telur að hækkun veiðigjaldsins muni að öllum líkindum einkum hafa neikvæð áhrif á einyrkja og minni félög í sjávarútvegi á landsbyggðinni, sem eru skuldsett vegna fjárfestinga undanfarinna ára. Hækkun veiðigjaldsins mun án vafa hafa veruleg áhrif á getu þessara félaga til þess að standa við skuldbindingar sínar gagnvart Landsbankanum sem og öðrum fjármálastofnunum.

Fjárfestingar í sjávarútvegi eru þess eðlis að þær kalla á fjármögnun til langs tíma. Lán Landsbankans til sjávarútvegsfyrirtækja eru til samræmis við það flest veitt í fimm til fimmtán ár. Það varðar því bankann miklu að sjávarútvegsfyrirtækjum séu búin varanleg rekstrarskilyrði, með skýrum lagaramma. Fyrirbyggjandi frumvarp gengur í þveröfuga átt en þar er sjávarútvegsráðherra veitt verulegt svigrúm til þess að hafa pólitísk afskipti af stjórnun fiskveiða. Bankinn telur að svo víðtæk völd sjávarútvegsráðherra auki óvissu og hafi mjög neikvæð áhrif á stöðugleika í sjávarútvegi.

Í ljósi framangreindra athugasemda áréttar Landsbankinn mikilvægi þess að nákvæm úttekt á áhrifum frumvarpsins verði gerð áður en það verður að lögum. Ekki verður séð að lagt hafi verið heildstætt mat á þær afleiðingar sem frumvarpið kann að hafa á rekstrarskilyrði sjávarútvegsins, en breytingar af þessu tagi hafa afleidd áhrif á þær fjármálastofnanir sem veitt hafa sjávarútvegsfyrirtækjum lán. Landsbankinn lýsir sig hér með reiðubúinn til þess að koma að vinnu við slíka úttekt.

Landsbankinn óskar jafnframt eftir því að bankanum verði gefinn kostur á því að veita umsögn um frumvarp sjávarútvegsráðherra til nýrra laga um stjórn fiskveiða (þskj. 1475-827. mál).

Virðingarfyllst,
f.h. Landsbankans hf.

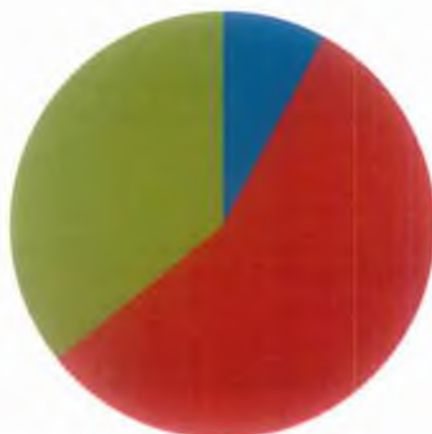
Steinþór Pálsson
bankastjóri

Fea L'U'

826. mal

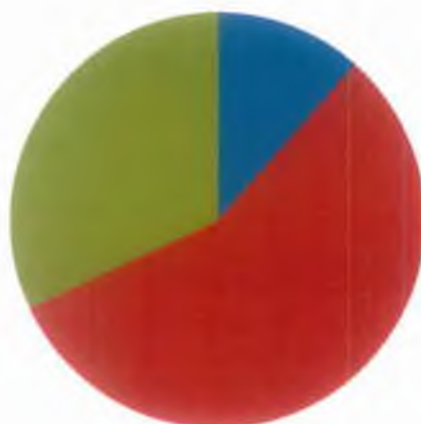
Alpingi
Erindi nr. p 139/2872
~~komudagur~~ 6.6 2011

Langa 2009

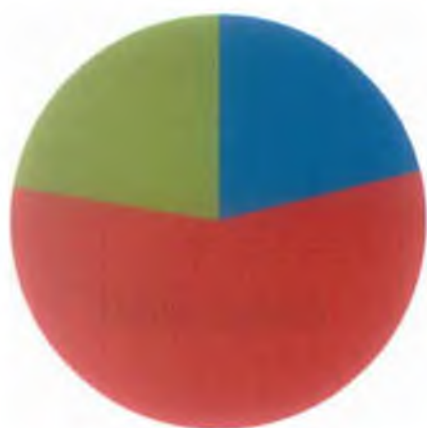
- 2009 Langa 0-2,0 Kg
- 2009 Langa 2,0-5,0 Kg
- 2009 Langa 5,0 Kg +

Langa 2010

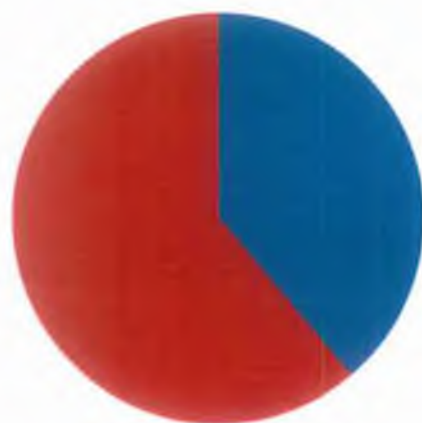

- 2010 Langa 0-2,0 Kg
- 2010 Langa 2,0-5,0 Kg
- 2010 Langa 5,0 Kg +

Langa 2011

- 2011 Langa 0-2,0 Kg
- 2011 Langa 2,0-5,0 Kg
- 2011 Langa 5,0 Kg +

Keila 2009

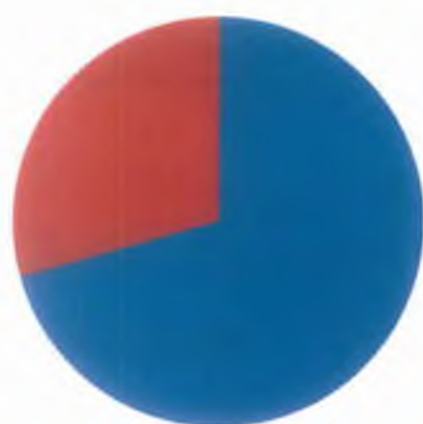
- 2009 0-1,5 Kg
- 2009 1,5 Kg +

Keila 2010

- 2010 0-1,5 Kg
- 2010 1,5 Kg +

Keila 2011

■ 2011 0-1,5 Kg

■ 2011 1,5 Kg +

Alþingi
Sjávarútvegs- og landbúnaðarnefnd
Austurstræti 8-12

150 Reykjavík

Alþingi
Erindi nr. Þ 139/2873
komudagur 6.6.2011

Reykjavík, 6. júní 2011

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum um stjórn fiskveiða, með síðari breytingum, þskj. 1474 – 826. mál.

Sjávarútvegs- og landbúnaðarnefnd Alþingis hefur óskað eftir umsögnum Samtaka atvinnulífsins, Landssambands íslenskra útvegsmanna og Samtaka fiskvinnslustöðva, um ofangreint frumvarp. Þann 18. maí sl. sendu samtökin sjávarútvegs- og landbúnaðarráðuneytinu umsögn um frumvarpsdrög sem voru afhent aðilum í ráðuneytinu þann 13. maí sl.

Samtökin lýsa sig ósammála efni frumvarpsins. Hér er um að ræða annað tveggja lagafrumvarpa sem ætlað er að kollvarpa rekstri starfandi útvegsfyrirtækja og hafa að leiðarljósi að stórauka skattheimtu á sjávarútveg, breyta í grundvallaratriðum aflahlutdeildarkerfi sem hefur í öllum aðalatriðum reynst vel og auka óvissu í greininni. Jafnframt ógna frumvörpin tilveru fyrirtækja sem þjónusta útveginn, setur hag og framtíð starfsmanna útvegsfyrirtækja í uppnám og skapar mikla óvissu um hagsmuni byggðarlaga.

Samtökin lýsa miklum áhyggjum vegna þess að ekkert mat er lagt á hugsanlegar afleiðingar af ákvæðum þessa frumvarps og frumvarps til laga um stjórn fiskveiða (827. mál). Það vekur athygli að ekkert kemur fram um það hvaða markmiðum ætlunin er að ná en augljóslega er ekki verið að leita eftir því að hámarka arðsemi sjávarútvegsins sem um leið fylgir hámarks ávinningur samfélagsins í heild þ.e. fólks, fyrirtækja og byggðarlaga. Tillögurnar ganga fyrst og fremst út á það að auka vald ráðherra og pólitísk afskipti af rekstri sjávarútvegsins. Ekki verður séð að málsmeðferðin sé í samræmi við samþykkt ríkisstjórnarinnar frá 28. september 2010 þar sem fram koma reglur um undirbúning og meðferð stjórnarfrumvarpa. Þá virðist ekki tekið mið af handbók um undirbúning og frágang lagafrumvarpa sem gefin var út af fosætisráðuneytinu, dóms- og kirkjumálaráðuneytinu og skrifstofu Alþingis 2007.

Ekkert er að finna í frumvörpunum sem líklegt er til að bæta hag fyrirtækjanna.

Minna má á að Íslendingar hafa áratuga reynslu af miklum afskiptum hins opinbera um málefni útgerðar og fiskvinnslu sem byggði á stöðugum inngrípum í rekstrarskilyrði og umsvifamiklum opinberum rekstri. Allt endaði það með reglulegum gengisfellingum krónunnar, efnahagslegum kollsteypum og björgunaraðgerðum til illra staddra fyrirtækja. Ótrúlegt er að eftir alla þá reynslu skuli nú, rúmum tveimur áratugum eftir síðustu björgunaraðgerðir, haldið af stað í sömu vegferð sem reynst hefur svo illa hér á landi og í raun hvarvetna sem þessi leið hefur verið farin.

Þá farnast þjóðum best þegar byggt er á einföldum og skilvirkum reglum þar sem hið opinbera markar rammann sem fyrirtækjum ber að starfa innan en þau hafa að öðru leyti frjálsar hendur um viðskipti sín í millum. Þannig næst fram hagræðing, arðsemi er höfð að leiðarljósi og hagur fyrirtækja og fólksins sem hjá þeim starfar verður eins góður og frekast er unnt. Þennan lærdóm má meðal annars draga af uppbyggingu velferðarkerfis á Norðurlöndum þar sem byggt er á öflugum fyrirtækjum sem búa við stöðugt og samkeppnishæft rekstrarumhverfi, stunda útflutning og eiga í samkeppni á alþjóðamarkaði.

Þegar fyrirtækin hagnast skila þau tekjum í ríkissjóð, eigendum sínum arði, greiða starfsmönnum sínum góð laun og velferð í samfélaginu eykst. Með frumvarpsdrögum er stefna mörkuð sem gengur þvert á þessa leið. Búast má við að hagur fyrirtækja versni þar sem þau hafa ekki vissu um rekstrarskilyrði sín og búa við ótta um sífellda stefnubreytingu af hálfu þeirra sem úthluta eiga aflaheimildum hvort sem það er ráðherra eða einstakar sveitarstjórnir. Fjárfestingar í greininni munu dragast verulega saman og smám saman munu framleiðslutæki atvinnugreinarinnar ganga úr sér. Draga mun úr nýsköpun og vöruþróun í sjávarútvegi og stefnumótun til langs tíma mun bíða skipbrot. Markaðsstarf fyrirtækjanna mun líða og það dregur úr möguleikum þeirra til að tengja veiðar, vinnslu og markaði en þetta hefur verið lykilþáttur í þróun öflugra sjávarútvegsfyrirtækja undanfarin ár.

Samtökin hafa að undanfögnu án árangurs óskað eftir viðræðum við stjórnvöld þar sem reynt yrði að komast að samkomulagi um breytingar á fiskveiðistjórninni. Haldið verði fast við jákvæða þætti núverandi aflahlutdeildarkerfis s.s. frjálst framsal aflahlutdeildar og að þeir sem tekið hafa á sig samdrátt aflaheimilda við minnkun kvóta njóti aukningar þegar um hana er að ræða. Samtökin telja jafnframt æskilegt að í stað veiðigjalds verði beitt þeirri aðferð að skattleggja sérstaklega hagnað fyrirtækjanna ef hann fer umfram tiltekin mörk og telja að með því megi koma til móts við þau sjónarmið að ríkissjóður skuli fyrir hönd þjóðarinnar njóta svokallað umframárðs vegna nýtingar á auðlindinni. Samtökin hafa einnig tekið undir tillögur um að nýtingarsamningar til langs tíma um aflahlutdeild, með skýrum endurnýjunarákvæðum, komi í stað ótímabundinnar aflahlutdeildar.

Hér verður fjallað um helstu atriði frumvarpsins:

1. Í 1. gr. (sbr. 7. gr. c.) frumvarpsins er gert ráð fyrir aukningu veiðiheimilda til svokallaðra strandveiða um 2400 tonn af þorski og 600 tonn af ufsa á fiskveiðiárunum 2010/2011 og 2011/2012. Gert er ráð fyrir að ráðherra geti úthlutað þessu aflamagni til fiskiskipa sem eru undir 3 brúttótonnum. Með þessu er stefnt að því að taka enn frekari aflaheimildir frá þeim sem hafa aflahlutdeild og færa til aðila sem í mörgum tilvikum hafa áður selt frá sér aflaheimildir sínar. Þannig er verið að viðhalda hringrás sem hefur í för með sér að sömu einstaklingarnir geta komist inn í kerfið aftur og aftur á kostnað þeirra sem fyrir eru. Með þessu verður skipum, sem sækja úr takmarkaðri auðlind, fjölgað með tilheyrandi kostnaði og sóun á sama tíma og fjöldi skipa liggur bundinn eða er gerður út á hálfum afköstum. Þannig er gengið á hlut þeirra sem hafa fiskveiðar að aðalatvinnu og tekjumöguleikar þeirra skertir en öðrum ívilnað. Einnig er það með ólíkindum með tilliti til öryggis sjómanna að stjórnvöld ætli að stuðla sérstaklega að sjósókn smæstu báta við Íslandsstrendur.

Dæmi eru um að sami aðili geri út marga standveiðibáta og ekki verður séð að 1. gr. d. komi í veg fyrir það þar sem ekki eru ákvæði um eignarhlut hvers og eins í lögaðila sem gerir út.

Sérstaka athygli vekur að auka á þorskafla á yfirstandandi fiskveiðiári umfram það sem sú aflaregla sem ríkisstjórnin samþykkti 2009 til fimm ára og hefur ekki verið breytt. Þessu er eindregið mótmælt enda er mikilvægt fyrir trúverðugleika íslenskra stjórnvalda og íslensks sjávarútvegs að þeim aflareglum sem í gildi eru á hverjum tíma sé fylgt. Samtökin hafa hvatt til endurskoðunar á aflareglu í þorski en þar til niðurstöður um mat á aflareglunni liggja fyrir verður að fara að þeirri aflareglu sem í gildi er.

Í 3. mgr. 7. gr. c. er kveðið á um að aflaheimildir samkvæmt ákvæðinu komi ekki til frádráttar í aflamarki skv. 2. ml. 3. mgr. 8. gr. Mikilvæg er að þetta ákvæði verði orðað skýrar til að ekki sé vafi um það hvað í því felst.

2. Í 2. gr. frumvarpsins er gerð tillaga um að aflaheimildir sem ráðstafað er sérstaklega verði reiknaðar hlutfallslega í þorskígildum af öllum fisktegundum, en ekki á grundvelli úthlutunar í fjórum fisktegundum eins og nú er miðað við. Samtökin eru andvíg þeirri mismunun sem í þessum pólitísku úthlutunum felst. Á meðan þær viðgangast telja samtökin ekki rétt að

einungis sé um skerðingu aflamarks í ákveðnum tegundum að ræða. Sú aðferð að skylda útgerðir til að kaupa aflaheimildir vegna tilfærslu gengur hinsvegar ekki upp. Eðlilegra er að útgerðir leggi til aflaheimildir í þeim fisktegundum sem þær eiga. Vilji stjórnvöld úthluta aflaheimildum í ákveðnum fisktegundum er unnt að skipta því sem lagt er til í þær tegundir. Þá mótmæla samtökin því sérstaklega að útgerðir verði skikkaðar til að greiða gjald sem nemur því sama og vegna ólögmæts sjávarafli.

3. Í 3. gr. er lagt til að úthluta sveitarfélögum sérstökum byggðakvóta og að þau geti fénýtt beint aflaheimildir en á móti eru rýrðar aflaheimildir útgerðarfyrirtækja. Hér er um að ræða frekari skattlagningu á útgerðina að ræða þar sem tekjumöguleikar hennar eru rýrðir sem þessu nemur. Í 6. grein frumvarpsins er gert ráð fyrir að úthluta sveitarfélögum 1/5 af álögðu veiðigjaldi samkvæmt ógagnsæjum viðmiðum. Þar er sérstaklega hallað á sveitarfélög þar sem gerð eru út vinnsluskip sem fullvinna aflann um borð, sveitarfélög þar sem engar hafnir eru en umsvifamiklar útgerðir og ekkert tillit er tekið til þess að fiski er landað vítt og breytt um land en aflann síðan ekið heim til vinnslu.

Samtökin telja það mjög vonda aðferð til að auka tekjur sveitarfélaga að vega að fyrirtækjum sem eru máttarstólar byggðarlaganna. Þá má efast um að aðferðin standist ákvæði stjórnarskrárinnar um jafnræði eins og bent er á í umsögn fjármálaskrifstofu fjármálaráðuneytisins. Miklu nær væri að leggja höfuðáherslu á að reka arðbæran sjávarútveg sem leggur sitt af mörkum til sameiginlegra sjóða og getur stutt fjölbreytta atvinnuuppbyggingu, rannsóknir og nýsköpun um allt land.

4. Í 4. grein frumvarpsins eru lagðar til breytingar á ákvæðum um tegundatilfærslu og svonefndum VS afla. Samtökin gera ekki athugasemdir við þessi ákvæði en telja mikilvægt að ákvæðin komi til endurskoðunar leiði þau til of mikilla þrenginga gagnvart þeim markmiðum sem þeim er ætlað að þjóna.
5. Gert er ráð fyrir skv. 5. gr. að veiðigjald verði hækkað um rúm 70% úr 9,5% í 16,2% af reiknaðri framlegð útgerðarinnar. Þetta er afleiðing aðferð til að nálgast svokallaðan „umframhagnað“ í útgerð ef um hann er að ræða. Ef áfram á að skattleggja útgerðina sérstaklega væri nær að leggja á sérstakan tekjuskatt þannig að ef hagnaður til skatts fer umfram tiltekin mörk falli það sem umfram er í sérstakt tekjuskattsþrep. Þannig yrði skattheimtan sanngjarnari og ekki um skattlagningu af taprekstri að ræða eins og núverandi fyrirkomulag býður upp á.

Samtökin telja eðlilegt að gjaldtakan endurspegli mismunandi afkomu innan útgerðarinnar. Í frumvarpsdrögunum er gert ráð fyrir að ráðherra geti með ákvörðun tekið tillit til mismunandi framlegðar útgerðarflokka. Nauðsynlegt er að kveða nánar á um þetta enda verða heimildir til skattheimtu að vera skýrar og ótvíræðar. Æskilegt væri að tiltaka skiptingu gjalds eftir fisktegundum eða flokkum þeirra þannig að framlegð yrði reiknuð sérstaklega fyrir veiðar bolfisks, uppsjávarfiska, flatfisks, rækju og svo framvegis. Þó að eðlilegt sé að byggja á gögnum Hagstofunnar er tilvísun til útgerðarflokka samkvæmt rekstraryfirliti fiskveiða sem hún birtir ekki heppileg þar sem sú skipting byggir m.a. á mismunandi stærð fiskiskipa sem veiða sömu fisktegundir.

6. Tillaga er gerð um að aflahlutdeild útgerða í síld og skötusel verði rýrð (7. gr. a.) og að ríkissjóður leigi í út tiltekið aflamagn í þessum fisktegundum. Hér er enn um að ræða leið til að skerða aflahlutdeild og rýra tekjur tiltekinna útgerða, það er þeirra sem byggja afkomu sína á veiðum á síld og skötusel. Þessu er harðlega mótmælt.
7. Samtökin telja enga þörf á að skilgreina sérstakar reglur um að keilu- og lönguafli teljist ekki til aflamarks (7. gr. b.). Ekkert hefur komið fram um að brottkast þessara tegunda sé sérstakt

vandamál sem ástæða sé til að fjalla um í lögum. Ástæða er til að óttast afleiðingar þessa ákvæðis á umrædda fiskistofna en glögg merki eru um að sókn í þá sé of mikil.

Í bókun ríkisstjórnarinnar í sjávarútvegsmálum sem fylgdi yfirlýsingu vegna kjarasamninga 5. maí sl. segir:

„1. Þegar sjávarútvegsráðherra hefur gengið frá frumvarpi um breytingar á lögum um stjórn fiskveiða (samningaleið), og það fengið umfjöllun í ríkisstjórn og þingflokki stjórnarflokkanna verður það, fyrir endanlega afgreiðslu og framlagningu, kynnt helstu hagsmunaaðilum sem tengjast sjávarútvegi á lokuðum trúnaðarfundum.

2. Eftir framlagningu frumvarpsins verður stefnt að því að koma því til nefndar og út til umsagnar að lokinni 1. umræðu.

3. Þegar fyrir liggur sú hagfræðilega greining sem unnið er að á áhrifum fyrirhugaðra breytinga á rekstraraskilyrði og starfsumhverfi sjávarútvegsins, tilnefni SA og ASI einn fulltrúa hvor ásamt fulltrúum stjórnarflokkanna til að fara yfir niðurstöðu greiningarinnar. Þetta verði gert í því skyni að leita leiða til að ná frekari sátt um útfærslur sem tryggja sjávarútveginum góð rekstraraskilyrði sbr. yfirlýsingu forsætisráðherra og fjármálaráðherra frá 28. október 2009. Niðurstöður þeirrar yfirferðar liggi fyrir um mánaðarmótin maí/júní.”

Það er ljóst að ekki stendur til að efna þessa yfirlýsingu heldur virðist sem ætlunin sé að afgreiða frumvarpið án þess að fyrir liggi mat á áhrifum þess né hvernig unnt sé að tryggja sem best rekstraraskilyrði sjávarútvegsins. Það er nú orðið ljóst að tekin hafa verið upp ný vinnubrögð í samskiptum aðila vinnumarkaðarins og ríkisstjórnarinnar. Samkvæmt ofanrituðu og þeirri reynslu sem samtökin hafa af stöðugleikasáttmálanum frá 2009 er ljóst að núverandi ríkisstjórn gerir ekkert með eigin yfirlýsingar og að þær eru nánast ekki pappírsins virði. Yfirlýsing ríkisstjórnarinnar er forsenda þess að kjarasamningar til þriggja ára haldi gildi sínu. Ábyrgð á framkvæmd yfirlýsingarinnar og um leið á forsendum kjarasamninga liggur augljóslega hjá ríkisstjórninni og þeirri ábyrgð verður ekki vísað neitt annað þótt pólitískir spunameistarar ríkisstjórnarinnar reyni að halda öðru fram.

Samtökin eru, eins og kunnugt er, tilbúin til samráðs og samvinnu um breytingar á lögum um stjórn fiskveiða þannig að unnt verði að ná sátt um málaflokkinn. Augljóst er að frumvörp ríkisstjórnarinnar geta ekki orðið grunnur að slíkri sátt. Þau munu kalla fram áframhaldandi deilur og átök á komandi árum og verða tilefni stöðugra breytinga á fiskveiðistjórninni. Þessi átök geta ekki leitt til neins annars en þess að afkoma sjávarútvegsins verður verri en ella og um leið rýra þau hag fyrirtækjanna, fólksins sem hjá þeim starfa, þjónustuaðila, sveitarfélaga og um leið þjóðarinnar allrar.

Samtökin skora á Alþingi og ríkisstjórnina að hverfa af þeirri braut sem mörkuð er með þessu frumvarpi og fyrirhuguðum enn frekari breytingum á stjórn fiskveiða.

Virðingarfyllst,

f.h. Samtaka atvinnulífsins

f.h. Landssambands íslenskra útvegsmanna

f.h. Samtaka fiskvinnslustöðva

Sjávarútvegs- og landbúnaðarnefnd Alþingis

6. júní 2011

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu
á lögum um stjórn fiskveiða – 826. Mál. – þskj. 1474

Auk athugasemda við einstakar greinar frumvarpsins mun Landssamband smábátæigenda fjalla um þau atriði í lögnum sem félagið óskar eftir breytingum á.

1. gr. Strandveiðar

Á síðasta aðalfundi LS var eftirfarandi samþykkt um strandveiðar:

- **Heildarpottur reiknist í þorskígildum**
Sjávarútvegsráðherra beiði sér fyrir lagfæringu á strandveiðikerfinu þannig að heildarpottur hvers svæðis sé reiknaður í þorskígildum eins og dagsaffi hvers báts, að öðrum kosti er ekkert gagn í þorskígildisreglunni þar sem potturinn klárast enn fyrr þar sem hann er reiknaður í kíló fisk.
- **Veiðiheimildir verði dregnar frá stofnstærðarmati**
LS styður áframhaldandi strandveiðar, enda verði svæðaskipting áfram með sambærilegum hætti og síðustu ár og veiðiheimildir inn í kerfið verði dregnar frá stofnstærðarmati.
Einnig verði strandveiðibátum heimilt að skrá sig út úr kerfinu um mánaðamót án þess að hafa rétt til þess að hefja aftur strandveiðar á yfirstandandi fiskveiðiári.

Auk þessara ályktana var eftirfarandi samþykkt sem lítur að strandveiðum:

- **Frjálsar handfæraveiðar á ufsa**
LS leggur til að ufsaveiðar á handfæri verði gefnar frjálsar á tímabilinu 1. apríl – 31. ágúst.
- **Handfæraívilnun**
Að óskað verði eftir því við sjávarútvegsráðherra að komið verði á handfæraívilnun.
- **Frjálsar handfæraveiðar**
LS áréttar fyrri samþykktir aðalfunda um frjálsar handfæraveiðar.

LS lýsir sérstakri ánægju með að lögð skuli til sú breyting á lögunum að eigendur verði sjálfir að taka þátt í róðrum. Þó verður að gæta þess að ákvæðið sé það sveigjanlegt að það útiloki ekki nánustu aðstandendur frá róðrum og að sérstakar reglur gildi þegar viðkomandi bátur er í eigu einkahlutafélaga.

LS mótmælir uppskiptingu strandveiðikerfisins.

2.gr. Fjallar um að öll skip sem hafa aflahlutdeild skerðist jafnt vegna aflaheimilda sem fara til strandveiða, línuívilnunar og aðgerða til eflingu byggða.

LS er sammála efni greinarinnar og telur löngu tímabært að gera þær breytingar sem þarna eru lagðar til. LS leggur á það áherslu að greinin verði samþykkt óbreytt.

3.gr. Fjallar um heimild ráðherra að auka aflaheimildir til stuðnings byggðalögum um 8.000 tonn. Aukningin tæki aðeins til næsta fiskveiðiárs. Sveitarfélögum yrði í auknum mæli gefið vald til úthlutunar.

LS mótmælir auknum veiðiheimildum í byggðakvóta, þar sem núverandi úthlutunarkerfi hefur ekki reynst nægilega markvisst og mikil óvissa með það kerfi sem lagt er til í frumvarpinu.

Aðalfundur LS samþykkti eftirfarandi um byggðakvóta:

➤ **Byggðakvóti**

LS leggur til að byggðakvóti veri aflagður í núverandi mynd, þess í stað verði hann settur sem ívilnun fyrir dagróðrabáta sem eiga heimahöfn í viðkomandi byggðalögum og landa þar, (þ.e. byggðalögum sem úthlutað er frá ráðuneytinu eftir þar til gerðum reglum).

Eins og þarna kemur fram er það skoðun LS að byggðakvóti eigi að koma sem ívilnun til dagróðrabáta sem eiga heimahöfn í viðkomandi byggðalögum og landa þar. Meginkostur við ívilnunarkerfi er að veiðiheimildir fást ekki nema með veiðum. Þá yrði hægt að hafa reglur einfaldar. Allt umsóknarferli yrði afiagt og þar með endalaus kærumál og óánægja með hverjir fá og hverjir ekki úr sögunni. Þarna yrðu reglur einfaldar – sá fær byggðakvóta sem landar afla.

LS er þeirrar skoðunar byggðaívilnun sem hér er lögð til muni leysa sveitarfélög undan vandasömu verki sem hafa leitt til margvíslegra árekstra og erfitt návígi.

4.gr. Fjallar um breytingar á reglum um tegundatilfærslu.

LS telur efni greinarinnar vera til bóta. LS beinir því til htv. nefndar að taka til athugunar að ekki sé hægt að veiða umfram heildaraflamark einstakra tegunda með tegundatilfærslu. LS bendir þar sérstaklega á steinbít.

5.gr. Fjallar um að viðmið til útreiknings á veiðigjaldi verði hækkað um 70%.
Miðað við gjaldið í ár færi það úr 6,44 kr/ígildi í 10,98 kr/ígildi.

LS telur ekki tímabært að hækka veiðigjald fyrr en heildarleiðrétting hefur verið gerð varðandi stökkbreytingu lána.

LS vekur athygli á að minnstu útgerðarflokkarnir eru hvað veikastir fyrir hækkun sem hér er lögð til. Vegna þessa er sá varnagli sem fram kemur í b-lið greinarinnar nauðsynlegur að heimilt sé að taka tillit til mismunandi framlegðar einstakra útgerðarflokka.

LS áætla að miðað við gjaldið í ár, leiði hækkunin til 300 milljóna útgjaldaaukningar fyrir smábátaútgerðina.

6.gr. Fjallar um ráðstöfun tekna af veiðigjaldi

Aðalfundir LS hafa ekki fjallað sérstaklega um ráðstöfun tekna af veiðigjaldi.

7.gr. Ákvæði til bráðabirgða

a. Leigukvóti ráðherra í skötusel og síld.

Stjórn samþykkti eftirfarandi 18. febrúar 2010:

- Stjórn LS leggur til að „skötuselsákvæðið“ í frumvarpi til laga um stjórn fiskveiða verði dregið til baka. Þess í stað teljist skötuselur sem meðafli við grásleppuveiðar ekki til króka- né aflamarks. Ráðherra setji um þetta sérstakar reglur.

Því er við þetta að bæta að samþykkt aðalfundar um leigukvóta að hálfu ríkisins var eftirfarandi:

- **Hörð mótmæli við hugmyndum um leigugjald**

LS mótmælir harðlega hugmyndum Jóns Bjarnasonar sjávarútvegsráðherra um að auka við aflaheimildir gegn leigugjaldi frá ríkinu. Með þessari aðferðafræði er verið að kasta stríðshanska inn í atvinnugreinina og ein af afleiðingunum verða lakari kjör fjölda sjómanna. Þá hyglir hun þeim sem selt hafa sig út úr fiskveiðunum, en eiga báta sína skuldlaus.

LS krefst þess að auknum aflaheimildum veri ráðstafað með sama hætti og gert hefur verið til þeirra sem nú stiunda fiskveiðarnar og hafa, bótalaust, þurft að þola gríðarlegar skerðingar í helstu botnfisktegundum á undanförunum árum og misserum,.

Afstaða LS er skýr í þessu máli og engu við það að bæta.

b. Fjallar um keilu og löngu sem meðafli.

LS telur ákvæðið til bóta, en mótmælir því alfarið að skylt verði að landa sem VS-afla. Þá telur LS nauðsynlegt að kveðið verði á með skýrum hætti að umframafli

hafi ekki áhrif á úthlutun aflamarks. Hann komi til viðbótar tillögum Hafrannsóknastofnunarinnar.

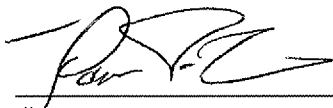
- c. Fjallar um að auknar veiðiheimildir á næsta fiskveiðiári til strandveiða (2.400 tonn þorskur og 600 tonn ufsi) og byggðakvóta (þorskur 6.000 tonn, ýsa 1.200 tonn og ufsi 800 tonn) skuli ekki dragast frá með sama hætti og lagt er til í 2. gr. Þar verði núverandi aðferð beitt.

LS mótmælir aðferðafræðinni harðlega og leggur til að frádráttur verði jafnaður á útgerðarflokka eins og boðað hefur verið.

Við umfjöllun sjávarútvegs- og landbúnaðarnefndar Alþingis leggur LS áherslu á að eftirfarandi ákvæðum verði breytt:

- A. Allir dagróðrabátar njóti línuívilnunar. Skref í þessa átt var stigið fyrir réttu ári þegar bátar sem róu með trekt fengu 15% ívilnun. LS skorar á nefndina að ljúka þessu máli með því að fallast á tillögu félagsins til margra ára að línuívilnun nái til allra dagróðrabáta.
- B. Afnema allar takmarkanir á framsali veiðiheimilda. Þess í stað verði sérstöku skattaálagi beitt á nettósölu veiðiheimilda.
- C. V. ákvæði til bráðabirgða gildandi laga verði framlengt til 1. september 2012. Um er að ræða frestun á niðurfærslu krókaafhlutdeildar
- D. Að sala báta milli óskyldra aðila komi ekki í veg fyrir útgáfu strandveiðileyfis 2011.

Virðingarfyllst

Örn Pálsson framkvæmdastjóri

Alþingi
Erindi nr. P 139/2874
komudagur 6.6.2011

Nefndasvið Alþingis
b.t. Sigrún Helga Sigurjónsdóttir
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík.

Reykjavík 6. júní 2011

Efni: Umsögn Samtaka fiskframleiðenda og útflytjenda – SFÚ um frumvarp til laga er varða stjórn fiskveiða (strandveiðar, aflamark, veiðigjald o.fl.), 826. mál.

I. Almennt

Vísað er til erindis háttvirtrar Sjávarútvegs- og landbúnaðarnefndar Alþingis dagsett 3. júní s.l. þar sem óskað er umsagnar Samtaka fiskframleiðenda og útflytjenda um frumvarp til laga er varðar stjórn fiskveiða (strandveiðar, aflamark, veiðigjald o.fl.)

Um efni frumvarpsins.

Samtök fiskframleiðenda og útflytjenda – SFÚ tekur ekki afstöðu að svo komnu máli um þá hluta frumvarpsins er varða veiðigjald og skiptingu þess. Mun SFÚ einungis gera athugasemdir um þá þætti er snerta félag þess beint.

Um 1. gr. SFÚ fagnar öllum þeim breytingum sem færa sjávarútvegsráðherra heimildir til að auka strandveiðar. Strandveiðar hafa tekið miklum breytingum frá því fyrst var farið að stunda þær, einkum og sér í lagi hvað varðar gæði þess hráefnis sem berst að landi. Hinsvegar gerir SFÚ athugasemdir við að þessi afli sé ekki skyldaður til sölu á opnum fiskmarkaði. Telur SFÚ að allur afli strandveiðibáta skuli skyldaður til sölu á fiskmarkaði.

Um 3. gr. SFÚ gerir athugasemd við eftirfarandi ákvæði greinarinnar „Fiskiskipum er skylt að landa til vinnslu innan hlutaðeigandi byggðarlaga afla sem nemur í þorskígildum talið tvöföldu magni þeirra aflaheimilda sem þau fá úthlutað skv. 2. tölul. 1. mgr. og skal úthlutun til þeirra ekki fara fram nema að því leyti sem það skilyrði er uppfyllt samkvæmt nánari reglum sem ráðherra setur. Vinnsla telst í þessu tilfelli vera öll sú vinnsla fisks sem er umfram slægingu og ísun.“ Telur SFÚ það ákvæði að landa skuli til vinnslu í byggðalaginu tvöföldu magni þeirra aflaheimilda sem þau fái úthlutað leiði til þess að framboð á fiskmörkuðum dragist enn frekar saman og leiði í raun til ákveðinnar mismununar þar sem þessi afli er með þeim kvöðum að hann skuli unninn á ákveðnu landssvæði. Ef slík ákvæði eigi að vera inni eigi kvaðirnar að vera bundnar við þá aflaheimild sem úthlutað er sem byggðakvóta en eigi ekki að draga til sín aflaheimildir sem eru í almenna kerfinu. Slíkt auki á þá mismunun milli fiskvinnsla sem nú þegar er nóg af í núverandi kerfi.

Telja SFÚ að eðlilegt megi teljast að aflaheimildum sem úthlutað er sem byggðakvóta verði landað á fiskmarkað á því svæði sem byggðakvótinn er bundinn við en boðinn þar til sölu til allra sem bjóða vilja. Heimamenn njóti ákveðins forskots við það að aflanum sé landað í heimabyggð þeirra þar sem þeir þurfi ekki að greiða flutningskostnað aflans.

Um 7. gr. a. SFÚ telur eins og áður að þessi afli eigi að vera seldur á opnum fiskmörkuðum til hæstbjóðanda.

Um 7. gr. b. SFÚ fagnar heimildum til að ákveðið hlutfall afla teljist ekki til aflamarks og sá afli sé skyldaður á fiskmarkað.

Um 7. gr. c. SFÚ telur að aukning á strandveiðiheimildum skuli skylduð á opin fiskmarkað eins og áður hefur komið fram.

II. Annað

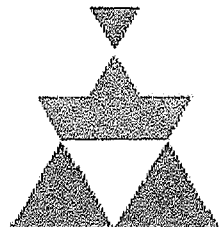
Að svo komnu máli hafa SFÚ ekki aðrar athugasemdir við frumvarpið en áskilja sér að lokum rétt til að koma frekari athugasemdum á framfæri á síðari stigum, m.a. þá þætti sem undanskildir voru hér að framan..

Samtökin lýsa sig jafnframt reiðubúin til að funda um málefnið sé þess óskað.

Virðingarfyllst,

Elín Björg Ragnarsdóttir
Framkvæmdastjóri

Alþingi
Erindi nr. P 139/2882
komudagur 6.6.2011

SÍF

Samtök íslenskra fiskimanna

**Nefndarsvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík.**

Reykjavík 6. júní 2011

Efni: Umsögn Samtaka íslenskra fiskimanna um frumvarp til laga um breytingu á lögum um stjórn fiskveiða. 826. mál.

Almennt.

Vísað er til erindis háttvirtrar Sjávarútvegs- og landbúnaðarnefndar Alþingis dagsett 3. júní

Um efni frumvarpsins.

Samtök íslenskra fiskimanna gera eftirfarandi athugasemdir við ofangreint frumvarp;

1.gr. a) S.Í.F. lýsir sig alfarið á móti því að strandveiðibátum sé skipt í flokka undir og yfir 3 tonn.
1.gr. d) Við teljum að þetta ákvæði gangi ekki þar sem stór hluti báta er í eigu lögaðila annara en einstaklinga og í þeim tilfellum ekki hægt að lögskrá eigendur bátana.

Annað.

Samtök íslenskra fiskimanna lýsa yfir stuðningi við áform stjórnvalda um aukningu aflaheimilda til strandveiða og í byggðakvóta.

Að öðru leiti gera samtökin ekki athugasemdir við frumvarpið en áskilja sér rétt til að koma frekari athugasemdum á framfæri á síðari stigum. Jafnframt lýsa samtökin sig reiðubúin til fundar um málefnið sé eftir því óskað.

Virðingarfyllst.

Snæbjörn Ingvarsson ritari

826.mál

Frá sjávarútvegs- og landb. ráðuneyti 6/6 '11

Keila

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	með lagabr. 2011/12	ef veiðar útl. teldust með í útl. afla
Veiðar ísl.	6.098,0	7.060,0	6.963,0	7.000,0	7.000,0	5.000,0	3.700,0
útlendingar	1.496,0	1.102,0	1.300,0	1.300,0	1.300,0	1.300,0	1.300,0
keiluákvæði						1.000,0	1.000,0
Afli alls	7.594,0	8.162,0	8.263,0	8.300,0	8.300,0	7.300,0	6.000,0
ráðgjöf Hafró	5.000,0	5.000,0	5.000,0	6.000,0	6.000,0	6.000,0	6.000,0
ákv. Ráðherra	5.500,0	5.500,0	5.500,0	6.000,0	6.000,0	6.000,0	6.000,0
ákv. Ráðh. Umfram H	500,0	500,0	500,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Veiði ísl. Umfram ákv. Rh	598,0	1.560,0	1.463,0	1.000,0	1.000,0	0,0	-1.300,0
Veiði ísl umfram ráðgj. Hafró	1.098,0	2.060,0	1.963,0	1.000,0	1.000,0	0,0	-1.300,0
Veiðar ísl+útl. Umfram ákv. Ráðh	138%	148%	150%	138%	138%	122%	100%

Langa

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	með lagabr. 2011/12	ef veiðar útl. teldust með í útl. afla
Veiðar ísl.	6.731,0	9.481,0	9.619,0	10.000,0	10.000,0	5.500,0	4.000,0
útlendingar	1.829,0	1.308,0	1.500,0	1.500,0	1.500,0	1.500,0	1.500,0
lönguuákvæði						2.000,0	2.000,0
Afli alls	8.560,0	10.789,0	11.119,0	11.500,0	11.500,0	9.000,0	7.500,0
ráðgjöf Hafró	6.000,0	6.000,0	6.000,0	7.500,0	7.500,0	7.500,0	7.500,0
ákv. Ráðherra	7.000,0	7.000,0	7.000,0	7.500,0	7.500,0	7.500,0	7.500,0
ákv. Ráðh. Umfram H	1.000,0	1.000,0	1.000,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Veiði ísl. Umfram ákv. Rh	-269,0	2.481,0	2.619,0	2.500,0	2.500,0	0,0	-1.500,0
Veiði ísl umfram ráðgj. Hafró	731,0	3.481,0	3.619,0	2.500,0	2.500,0	0,0	-1.500,0
Veiðar ísl+útl. Umfram ákv. Ráðh	122%	154%	159%	153%	153%	120%	100%

Tölur notaðar úr blaði sem afhent var frá sveitarstjóra Djúpav.hrepps(Vísir)

Alþingi
Erindi nr. P 139/2885
komudagur 6.6.2011

Miðað er við að ráðherra útteili ekki meiru en sem nemur ráðgjöf Hafró á næsta fiskveiði ári

Notaðar hámarkstölur fyrir heimiðir keilu/lönguákv. Úr frumvarpi., það er auðvitað ákvörðunaratriði

Yrði stórafrumv. Að lögum myndu veiðar útl. Teljast til heildarafla og Innlendar heimildir minnka að sama skapi

Gefa verður sér að viðvarandi ofveiði sé m.a. Vegna tegundatilfærslna

EKKI þarf að fara mörgum orðum um það að þessara stofna biður ekkert annað en hrun verði óbreytt ástand látið viðgangast

Frá sjávarútvegs- og landbúnaðarráðuneyti

7.6.2011

Efni: Umsögn v. umsagnar Helga Áss Grétarssonar

Undir A. lið bls. 2 í umsögn segir: „styðst efni þessa frumvarps ekki við þær skýrslur og rannsóknir sem gerðar hafa verið á mögulegum afleiðingum þeirrar stefnu. Frumvarpstillögurnar eru t.d. í engu samræmi við þær hugmyndir sem ræddar voru í starfshópi þeim sem skilaði skýrslu til sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra í byrjun september 2010.” um endurskoðun fiskveiðistjórnunarkerfisins.

Ekki er hægt að telja að hér sé farið með rétt mál. Sem dæmi má nefna að í skýrslu endurskoðunarhópsins segir m.a.:

1. Um strandveiði:

Bls. 13

„Meirihluti starfshópsins er sammála um að mæla með að aflaheimildum verði skipt í „potta“ þar sem annars vegar eru aflahlutdeildir og hins vegar bætur og ívilnanir, s.s. byggðakvóti, strandveiðar og aðrar sérstakar ráðstafanir. Gæta skal jafnræðis við úthlutun nýrra aflaheimilda eða heimilda sem komi til endurúthlutunar með opinberum markaði.“

2. Um jöfnun framlags í potta:

Bls. 56

„Að við útfærslu „pottaleiðarinnar“ verði skoðað sérstaklega hvernig bætur og ívilnanir geti komið til með jafnri skerðingu af öllum fisktegundum og hlutfall þess sem fer í „ívilnanapottinn“ reiknist af heildarþorskígildum í stað þess að þetta sé einvörðungu tekið af þeim tegundum sem bætur og ívilnanir eru greiddar út í. Um þetta atriði var flutt þingmál á núverandi þingi (þskj. 808, 468. mál 138. löggjafarþings) og er meirihluti fulltrúa í starfshópnum sammála því meginsjónarmiði sem þar kemur fram.“

3. Um byggðaaðgerðir

Bls 56.

„Ef byggðakvóti verður áfram í núverandi mynd, þá verði hann endurskoðaður og metinn út frá árangri, umfangi og umsýslu. Kannaðar verði leiðir til ívilnunar fyrir löndun innan byggðarlaga eða aðrar leiðir sem kunna að einfalda framkvæmd byggðakvóta og auka um leið skilvirkni hans.“

4. Um tegundatilfærslu og VS –afla

Bls. 50.

„Með það að markmiði að koma í veg fyrir framangreint leggur starfshópurinn til að heimild til tegundatilfærslu verði endurskoðuð og sett verði takmörk á það hversu hátt hlutfall af aflamarki einstakra skipa í einstökum tegundum, í þorskígildum talið, megi nota til þess að breyta í aðrar tegundir með tegundatilfærslu.“

Bls. 52

„Að VS-afla heimildin verði bundin við mánuði eða veiðiferð sé hún lengri en mánuður en ekki heildarveiðitímabil. Þannig verði innan hvers mánaðar heimilt að landa tilteknum hluta af lönduðum afla í VS og reynt að hvetja til þess að allur afli komi að landi allan ársins hring en heimildin ekki opin til nýtingar öll í einu. Þannig sé lokað á þann möguleika að gera út eingöngu á VS-afla heimild í lok fiskveiðiárs.“

5. Um veiðigjald

Bls. 11

Tilvísun í vinnu Endurskoðunarnefndar (2001). „Nefndin leggur jafnframt til að fjórðungur veiðigjalds umfram einn milljarð renni til almennrar styrkingar sveitarfélaga sem treysta á sjávarútveg í samræmi við uppruna greiðslnanna, þ.e. veiðigjalds vegna þeirra heimilda sem bundnar eru við skip í sveitarfélaginu. „

C-liður

Í c. lið bls. 2 er fullyrt að Alþingi veiti ráðherra heimild til að víkja frá ráðgjöf fiskifræðinga varðandi nýtingu fiskistofna og sé þar með verið að senda þau skilaboð að forsvaranlegt sé að stunda umtalsverðar veiðar umfram aflaráðgjöf.

Þessu er alfarið hafnað, enda er í öllum tilvikum að viðbótarheimildir dragist frá ákvörðun um heildar afla áður en til úthlutunar kemur.

D, E og F-liður

Hér er fullyrt að með þessu litla frumvarpi sé ráðist í umfangsmiklar breytingar á rekstrarumhverfi sjávarútvegsins sem hafi óhjákvæmilega áhrif á ýmsar þýðingarmiklar hagstærðir, s.s. hagvöxt, gengi og fjármál hins opinbera. Fundið er að því að ekki hafi verið gerð efnahagsleg greining á áhrifum þessa frumvarps. Einnig er fullyrt að sjávarútvegurinn standi vel þrátt fyrir efnahagshrun.

Ekki er hægt að fallast á að í þessu frumvarpi sé verið að leggja til „verulegar“ breytingar á fiskveiðistjórnunarkerfinu. Hvað varðar hækkun veiðigjalds er þar um að ræða hækkun sem nemur um 6 kr. á hvert þorskígildiskíló. Með hliðsjón af góðri framlegð (EBIDTA) greinarinnar síðustu ár(40-50 mia.) er vart um óvarlega skattheimtu að ræða. Aukning á heimildum í „potta“ um 10.000 lestir sem að hluta renna aftur til núverandi aflahlutdeildarhafa getur heldur ekki talist hafa marktæk áhrif á stöðu sjávarútvegsins í heild.

Á liðnum áratugum hafa margoft verið gerðar breytingar á magni í s.k. pottum. Má þar t.d. nefna línuvílnun, strandveiðar sem og skel- og rækjubætur. HÁG virðist víða í áliti sínu gefa sér að stjórnvöldum sé óheimilt að leggja til breytt magn í potta. Það verður ekki skilið á annan hátt en að hann telji að núverandi aflahlutdeildarhafa hafi fullt og óskorað eignarhald á veiðiheimildum. Á þetta verður ekki fallist.

Betur ef satt væri að sjávarútvegurinn standi vel eftir efnahagshrun. Þannig er mál með vexti að efnahagur fjölda fyrirtækja stendur afar illa og er afleitur, sjá töflu, , en gengisbreytingar í kjölfar efnahagshrun og verðhækkunar á mörkuðum hafa valdið góðri framlegð.

Eiginfjárlutfall(%)Alls:

2007 23,5

2008 -7,2

2009 3,7

G-liður

Höfundur virðist álíta að með b lið 5. gr. frumvarpsins sé ráðherra falið ótakmarkað svigrúm til að meta hvernig lækka skuli álagningarstig veiðigjald einstakra útgerðarflokka. Þetta er á misskilningi byggt. Hagstofa Íslands reiknar og birtir framlegð einstakra útgerðarflokka sem og heildarinnar. Í 5. gr. er vísað til þessarar opinberu flokkunar Hagstofu og ráðherra heimilt að leggja gjaldið á eftir framlegð þeirra flokka. Verði heimildin nýtt er ráðherra alfarið bundinn af þessari opinberu skiptingu Hagstofu Íslands og felur ákvæðið ekki í sér skattlagningarvald til ráðherra. Hér skal að lokum tiltekið að um heimildarákvæði er að ræða og er samið eftir hvatningu frá samtökum í útgerð. Fyrir liggur að eftir því sem veiðigjald er hækkað gefur auga leið að álag eykst á útgerðir sem stunda veiðar er lægsta hafa arðsemina. Krafa um sértækari gjaldheimtu er eðlileg í þessu ljósi.

H-liður

Fullyrt er að stjórnvöld fái „viðtækar og matskenndar“ heimildir til að setja reglur og taka stjórnvaldsákvæðanir sbr. sérstaklega a og b liði 1. gr. og 10. gr. 11. mgr. 3 gr. frumvarpsins. Heimildir skv. a og b lið 1. gr. eru í reynd afar léttvægar en alls ekki viðtækar. Þær fela í sér að ráðherra getur tekið frá tiltekið lítið magn til að gera minnstu smábátunum betur kleift að stunda strandveiðar í samkeppni við stærri báta þegar að langt er að sækja eða þegar að veður eru válynd. Viðmiðunarfjöldi þessara báta er 35 þannig að magnið sem um ræðir yrði aldrei meira en 200-300 tonn má ímynda sér. Heimildir skv. 10. og 11. mgr. eru til handa sveitarfélögum og þeim ber, við nýtingu þeirra heimilda að fylgja almennum reglum fiskveiðistjórnunarkerfisins. Höfundur virðist gefa sér að sveitarfélög hafi jafnframt ekki getu til að fylgja almennum reglum stjórnsýslunnar og getur ráðuneytið lítið við því sagt.

Um a lið

Ráðuneytið fellst á þau rök að setningarskipan hefði átt að vera með öðrum hætti og þakkar ábendinguna.

Um b lið (bls 5)

Höfundur fjallar í löngu máli um þá tillögu að í stað mánaða geti ráðherra skipt afla niður á tímabil og finnur því flest til foráttu. Hvers vegna er ekki alveg gott að átta sig á. Markmið breytingarinnar er að taka tillit til sibreytilegra aðstæðna sem ekki er hagkvæmt að fastbinda í lög. Möguleiki er á, verði ákvæðið að lögum, að binda tímabil í strandveiði t.d. við 2 vikur í stað eins mánaðar. Það myndi t.d. stuðla að jafnara framboði á fiskmörkuðum. Höfundur virðist ekki átta sig á að ónýttur afli tímabils í strandveiðum rennur til næsta tímabils, sem skiptir máli í þessu samhengi. Óverulegar breytingar hafa verið á skiptingu afla og svæða frá því að strandveiðar voru fyrst ákveðnar. Þegar að þær voru fyrst ákveðnar var afla á svæði skipt hlutlægt eftir hlutfalli byggðakvóta á svæði að hluta og síðan fengu svæðin jafnt. Eina breytingin sem hefur

verið síðan gerð var að Strandir fluttust á svæði B. Á fyrsta ári strandveiða kaus löggjafinn að ákvarða skiptingu milli svæða og tímabila, en á öðru ári var horfið frá þessu. hversvegna, jú vegna þess að viðurkennt var að aðstæður geti breyst og illmögulegt að bíða samþykktar Alþingis sem getur tekið lungann úr ári. Á þessu vori var gerð ein lítil breyting í skiptingu afla milli mánaða á svæði C Austursvæði. Það var gert að ósk heimamanna þar sem þeir töldu rétt að setja meira af afla í síðari hluta tímabilsins að fenginni reynslu. Þetta er nú allt og sumt sem hér er undir. Fimmtudags, föstudags, laugardag og sunnudagsvandinn ætti enn að vera mönnum í föstu minni. Enn er kvartað þó ákvæðinu hafi verið breytt í tvígang. Þess misskilnings gætir að veiðitímabil, sem og annað fyrirkomulag strandveiða, sé ekki skilgreint fyrirfram, en það er ávallt gert að vori með reglugerð um strandveiðar þess árs. Hér verður að lokum sagt að telji Alþingi að heimildir ráðherra vegna strandveiða séu valdaframsal sem ekki geti gengið, er það því alveg að meinalausu þó farið verði aftur til fyrra horfs og þessar stærðir bundnar í lög á nýjan leik.

Athugasemdir við 2. gr.

Ýmislegt er fundið að fyrirkomulagi því sem lagt er til í 2. gr. frumvarpsins. Erfitt er um vik fyrir ráðuneytið að svara þeirri gagnrýni höfundar á 2. gr. frumvarpsins að mismunun milli landshluta hafi verið hvatinn að baki upprunalegri tillögu þingmannanna þriggja, enda varla um málefnalega umfjöllun að ræða. Að öðru leyti vísast til þess að greinin er til umfjöllunar í sjávarútvegs- og landbúnaðarnefnd og að fyrir liggur að hagsmunaaðilar í útgerð hafa ályktað um að sanngjarnt sé að framlag í „potta“ sé betur jafnað milli aðila. Það er alrangt hjá höfundi, sbr. umfjöllun hér á undan að hugmyndir að þessu tagi hafi ekki verið til umfjöllunar hjá nefnd um endurskoðun laga um fiskveiðistjórnun.

Athugasemdir við 3. gr. frumvarpsins.

Stærsti hluti þessarar greinar er óbreyttur frá núverandi lögum. Ráðuneytið fellst á að málsgreinaskipti þurfi að laga og vísa þurfi til 2. gr. til að ekki fari milli mála um ráðstöfun aflaheimilda til byggðamála. Það er skoðun ráðuneytisins að hér sé mjög verið að einfalda framkvæmd byggðaívilnunar, skv. 10. gr. þvert á það sem HÁG heldur fram. 10. og 11. mgr. eru nýjung og hafa í reynd fáttað gera með úthlutun byggðakvóta eins og hún var framkvæmd á tímabilinu 2004-2007. Sveitarfélög hafa skv. tillögunni val um að lúta alfarið ákvæðum reglugerðar sem ráðuneytið setur við úthlutun, eða geta ráðstafað aflaheimildum með hliðsjón af almennu reglum fiskveiðistjórnunarkerfisins. Það er ráð fyrir gert að um málsmeðferð sveitarfélaga gildi almennar reglur stjórnsýslunnar og ætla ráðuneytið ekki annað en að sveitarfélög fylgi þeim og geti axlað þessa ábyrgð. Það er ekki svo að núverandi fyrirkomulag úthlutunar byggðakvóta sé ágallalaust. Þvert á móti er flækjustig gríðarlegt, sem viðvarandi kærumál bera vitni um..

Athugasemdir við 5. gr. frumvarpsins.

Eitt stykki „a“ fær höfund til að fella frekari áfellsdóma um vinnulag við samningu þessa frumvarps. Ráðuneytið fellst á að umræddu a-i sé ofaukið, en telur það ekki til marks um að vinnulag almennt við samningu þessa frumvarps hafi verið í samræmi við skoðanir HÁG. Eins og þekkt er fara frumvarp til skoðunar hjá lögfræðiskrifstofu forsætisráðuneytisins, til fjármálaráðuneytis og síðan í nær óbrigðulan prófarkalestur Alþingis.

Það skal áréttað að það er pólitísk ákvörðun sem liggur að baki hækkun veiðigjalds, en ákvörðunin er engu að síður studd góðri framlegð útgerðarfyrirtækja síðustu ár.

Almennt er það nú um stundir að ríkissjóður þarf að nýta allar færar leiðir til öflunar tekna.

Hækkun veiðigjalds er rökrétt í því samhengi.

Um 7. gr.

Eins og áður hefur komið fram er í frumvarpinu ávalt gert ráð fyrir að auknar aflaheimildir í potta eða aðrar aðgerðir utan aflahlutdeildarkerfisins séu teknar innan ákvarðaðs heildarafla.

Fullyrðingar um annað eru misskilningur á efni frumvarpsins. Í umfjöllun höfundar um 7. gr. verður ekki annað lesið en að ráðstöfun í potta brjóti á eignarrétti núverandi aflahlutdeildarhafa. Þessu er alfarið hafnað.

Í umfjöllun um skötusel virðist skorta þekkingu á hvernig úthlutun aflaheimilda í þeirri tegund hefur verið háttáð. Áður en svokallað „skötuselsákvæði“ kom til var nær undantekningarlaust ákvarðaður heildarafla töluvert umfram ráðgjöf. Á þeim tíma var þeim heildarafla úthlutað alfarið til aflahlutdeildarhafa. Með „skötuselsákvæðinu“ varð sú eina breyting að aflahlutdeildarhafa fengu úthlutaðan þann afla sem var samkvæmt ráðgjöf. Þeim afla sem umfram ráðgjöf var ákveðin var ráðstafað til leigu. Helstu rök fyrir að leigja út hluta aflaheimilda í skötusel voru verulegar breytingar á útbreiðslusvæði stofnsins.

Nú er það svo að almennt er ekki hægt að mæla með veiði umfram ráðgjöf, en benda má á að skötuselsstofninn hefur verið í verulegri sókn, þó nú kunni að verða breyting þar á. Skötusels ákvæði átti einnig rót sína að rekja til áhyggja manna af meðafla og til að koma í veg fyrir hvata til brottkasts og svartamarkaðsstarfsemi.

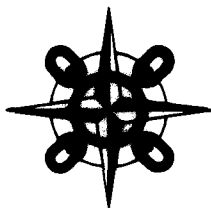
Höfundur fullyrðir að vegna sýkingar í stofni sumargotssíldar, sæti furðu að lagt skuli til að tekið skuli frá tiltekið aflamagn í þeim stofni fyrir úthlutun. Hér gætir nokkurs misskilnings. Veiðar á sumargotssíld það sem af er fiskveiðiárinu eru ríflega 41 þúsund lestir. Fullyrðingar um að 2 þúsund lestir skipti sköpum um afkomu þessara veiða teljast varla sannfærandi. Rökin fyrir ákvæðinu eru að ýmis skip munu stunda makrílveiðar sem ekki hafa yfir að ráða heimildum í sumargotssíld og hætta er á hvata til brottkasts séu heimildirnar ekki aðgengilegar. Jafnframt er talið æskilegt að hægt sé að stunda veiðar til öflunar beitu frá strandsvæðum, s.s. við Breiðafjörð.

Enn á ný gætir þess misskilnings að um sé að ræða heimildir umfram ákvarðaðan heildarafla og er vísað til fyrri umfjöllunar.

Það skal áréttað hér að verði heimild til tegundatilfærslna lækkuð eins og hér er lagt til er nauðsynlegt að bregðast við því í tilviki löngu og keilu með öðrum aðgerðum, að öðrum kosti skapast hvati til brottkasts að mati ráðuneytisins.

Um C-lið

Vísað er til annarra athugasemda í greinargerð þessari sem hér eiga við. Augljóst er að höfundur misskilur enn og aftur og telur að um sé í öllum tilvikum að ræða heimildir umfram ákvarðaðan heildarafla. Ráðuneytið lagði fram breytt orðalag í gær vegna 3. mgr. bráðabirgðaákvæði X, svo orðalag væri gert skýrara á þá vegu að aflaheimildir þessar takast af aukningu heildarafla sem alltaf var ætlunin.

SJÓMANNASAMBAND ÍSLANDS

Sætúni 1 · 105 Reykjavík · Sími 561 0769 · Símbref 561 0774

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8 – 10
150 Reykjavík

*Alþingi
Erindi nr. P 139/2866
komudagur 6.6.2011*

Reykjavík 3. júní 2011.

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 116/2006, um stjórn fiskveiða, með síðari breytingum, 826. mál.

Sjómannasamband Íslands hefur skoðað frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 116/2006, um stjórn fiskveiða, með síðari breytingum (strandveiði, aflamark, samstarf, tekjur af veiðigjaldi, tímabundin ákvæði) og hefur ýmislegt við frumvarpið að athuga.

Áður en umsögn um hverja grein frumvarpsins er gefin vill Sjómannasamband Íslands koma þeirri almennu athugasemd á framfæri að það telur óeðlilegt að ráðherra eða framkvæmdavaldinu almennt sé gefið viðtækt vald með setningu reglugerða um ýmis mikilvæg atriði. Sjómannasamband Íslands telur að löggjafinn eigi að setja reglur í lagatextanum sjálfum og það eigi að heyra til undantekninga að ráðherra geti ákveðið skipan mála upp á sitt eindæmi með reglugerðarsetningum. Það er óeðlilegt að mati Sjómannasambands Íslands að löggjafarvaldið framselji vald sitt til framkvæmdavaldsins í svo ríki sem gert er í frumvarpinu. Þetta valdaframsal frá löggjafarvaldinu til framkvæmdavaldsins er í andstöðu við þau sjónarmið sem meiri hluti þjóðarinnar lét í ljós í kjölfar bankahrunsins seinni hluta árs 2008. Sjómannasamband Íslands fer þess því á leit við Alþingi að þetta atriði verði tekið til alvarlegrar skoðunar. Almennt má segja um frumvarpið að með því sé verið að taka veiðiheimildir af þeim sem hafa atvinnu af sjómennsku og flytja til þeirra sem stunda sjómennsku í frítíma sínum eða til að auka veiðiheimildir smábáta. Hvergi í frumvarpinu er að finna nauðsynlegar breytingar á núgildandi lögum til hagsbóta fyrir sjávarútveginn. Í frumvarpinu er heldur ekki að finna afgerandi tillögur að breytingum á núgildandi lögum til að mæta sjónarmiðum Sjómannasambands Íslands. Sjómannasamband Íslands mótmælir því frumvarpinu í heild sinni og leggur til að Alþingi vísi því frá.

Um 1. gr. frumvarpsins:

Samkvæmt a lið 1. gr. frumvarpsins á enn að bæta við veiðiheimildum til strandveiða og er ætlunin samkvæmt greininni að búa til flokk smærri báta innan strandveiðiflotans. Samkvæmt greininni og 1. mgr. c (X) liðar 7. gr. um bráðabirgðaákvæði á að bæta við 2.400 tonnum af þorski og 600 tonnum af ufsa á yfirstandandi og næsta fiskveiðiári til þessa nýja flokks strandveiðiflotans. Sjómannasamband Íslands hefur ekki séð tillögur frá Hafrannsóknastofnuninni um aukningu á þorsk- eða ufsakvóta á yfirstandandi fiskveiðiári. Þó svo að Hafrannsóknastofnunin hefði mælt með aukinni veiði á framangreindum fisktegundum á yfirstandandi fiskveiðiári væri eðlilegt og í samræmi við gildandi lög að kvótaukningunni yrði dreift á skip í samræmi við aflahlutdeild þeirra frekar en að setja aukninguna til þessa gæluverkefnis stjórnvalda sem strandveiðarnar eru. Sjómannasamband Íslands telur rétt að benda Alþingi á að sjómenn innan stéttarfélaga sem aðild eiga að Sjómannasambandi Íslands

hafa lífsviðurværi sitt af að starfa við fiskveiðar. Mörg aflamarksskip eru nú búin eða um það bil að ljúka við að veiða upp í þær veiðiheimildir sem eru á skipunum sem þeir starfa á. Þetta þýðir að sjómennirnir á skipunum verða atvinnulausir þar til nýtt fiskveiðiár hefst. Það er því sárt fyrir atvinnulausa sjómenn sem byggja lífsafkomu sína á sjómennsku að sjá kvótaukningu ráðstafað til gæluverkefnis stjórnvalda. Sjómannasamband Íslands hafnar þessari grein frumvarpsins.

Um 2. gr. frumvarpsins:

Sjómannasamband Íslands leggst alfarið gegn þessari grein og telur ekkert réttlæti í því að útgerðir sem ekki eiga aflamark í þeirri tegund sem ráðstafað er samkvæmt 10. gr., 11. gr. og til strandveiða skv. gildandi lögum, sem aðallega er þorskur, þurfi að leigja sér veiðiheimildir til að greiða sinn hlut í framangreindum ívilnunum. Að mati Sjómannasambands Íslands jafngildir þetta að fjármálaráðherra gefi út þá tilskipun að þegnar þessa lands skuli greiða hluta af sköttum sínum í evrum og geti þeir sem ekki eiga evrur ekki keypt þær til að uppfylla kvöðina verði þeir settir í skuldafangelsi. Sjómannasamband Íslands er reyndar á móti línuívilnun og strandveiðum og telur að fella eigi þau ákvæði út úr lögum. Hins vegar virðist meirihluti Alþingis vera á þeirri skoðun að nauðsynlegt sé að mismuna mönnum með þessum hætti. Meðan þessi ákvæði eru inni er vel hægt að koma því þannig fyrir að allir setji veiðiheimildir í þessi verkefni án þess að grípa til svo róttækra aðgerða sem þessi grein frumvarpsins gerir ráð fyrir. Sjómannasamband Íslands leggur til að afli sem ætlaður er til aðstoðar byggðum, til línuívilnunar og strandveiða o.þ.h. verði reiknaður í þorskígildum. Útgerðir leggi síðan til þessara verkefna í samræmi við þau þorskígildi sem eru á skipunum, hlutfallslega af hverri tegund sem mynda þorskígildin. Fiskistofa getur síðan sett mann í að umbreyta þeim aflaheimildum sem settar eru í þennan pott, t.d. með jöfnum skiptum, í þær tegundir sem nýttast best til verkefnisins. Þannig sætu allir í aflamarkskerfinu við sama borð.

Um 3. gr. frumvarpsins:

Ef litið er fram hjá vangaveltum um það hvort byggðakvóti sem þessi skilar þjóðarbúinu einhverju eða er réttlæt看anlegur þá er það skoðun Sjómannasambands Íslands að skýrar reglur um hvernig veiðiheimildum samkvæmt þessari grein er ráðstafað þurfi að vera í lögum sjálfum. Sjómannasamband Íslands telur óeðlilegt að ráðherra sé fengið allt það vald sem í greininni felst með setningu reglugerða. Þessi skipan mála, um viðtækt vald ráðherra um skipan mála með reglugerðarsetningu, er ekki í samræmi við kröfu þjóðarinnar í kjölfar bankahrunsins um að skerpt skuli á þrískiptingu valdsins. Jafnframt mótmælir Sjómannasamband Íslands 2. mgr. c (X) liðar 7. gr. frumvarpsins þar sem gert er ráð fyrir að 6.000 tonnum af þorski, 1.200 tonnum af ýsu og 800 tonnum af ufsa verð bætt við byggðakvótann til viðbótar því sem nú þegar er sett í þennan málaflokk sbr. 10. gr. núgildandi laga.

Um 4. gr. frumvarpsins:

Í a lið 4. greinar eru þrengdar heimildir til tegundatilfærslna. Spurning er hvort heimild til tegundatilfærslna er ekki óþörf þar sem útgerðir geta skipt á jöfnum þorskígildum einstakra tegunda við aðrar útgerðir sé skipting kvóta milli tegunda óhagstæð miðað við veiðar skips. Sjómannasamband Íslands gerir hins vegar ekki athugasemd við þessa breytingu á núgildandi lögum.

Í b. lið greinarinnar er verið að koma til móts við sjónarmið samtaka sjómanna varðandi tilhneigingu útgerða til að misnota ákvæði núgildandi laga um VS aflann. Sjómannasamband Íslands telur hins vegar að í lögum sjálfum eigi að skilgreina tímabilin í stað þess að í greininni segi að ráðherra skuli binda heimild þessa við ákveðið tímabil.

Varðandi ákvæði um VS aflann í 11. gr. núgildandi laga hefur Sjómannasamband Íslands efasemdir um að Alþingi hafi á sínum tíma haft leyfi til að grípa inn í kjarasamninga

sjómanna á þann hátt að sjómenn fái aðeins laun úr 20% af því aflaverðmæti sem landað er sem VS afla. Sjómannasamband Íslands mun væntanlega láta á það atriði reyna fljótlega fyrir dómstólum. Þó svo að Alþingi hafi ákveðið að útgerðin fái aðeins 20% af verðmæti þess afla sem landað er utan kvóta sem VS afla eru kjarasamningar sjómanna skýrir um að uppgjör til sjómanna skuli miðast við fullt aflaverðmæti. Sjómannasamband Íslands fer þess því á leit að 2. málslíð 10. málsgreinar í 11. grein núgildandi laga verði breytt þannig að aðeins standi: „Þá skal útgerð skipsins fá 20% af andvirði selds afla“, þ.e. seinni hluta málslíðarins verði sleppt enda á útgerðin skv. kjarasamningi að gera upp við sjómenn miðað við allt aflaverðmætið.

Um 5. grein frumvarpsins:

Samkvæmt þessari grein er ætlunin að hækka það veiðigjald sem útgerðin greiðir um 70% frá því sem núgildandi lög mæla fyrir um. Ráðherra verður þó heimilt að taka tillit til mismunandi framlegðar útgerðarflokka. Eigi að taka tillit til eða lækka veiðigjaldið hjá einstaka útgerðarflokkum væri heppilegra að skýrar reglur yrðu settar í lögin sjálf með hvaða hætti slíkt er gert frekar en að setja það vald í hendur ráðherra. Eins og ákvæðið lítur út í frumvarpinu hefur ráðherra nánast sjálfðæmi um að hygla ákveðnum útgerðarflokkum með lækkun á veiðigjaldinu án þess að þurfa að rökstyðja mál sitt sérstaklega.

Sjómannasamband Íslands hefur fram til þessa mótmælt veiðigjaldi enda hætt við að endanum verði það sjómenn en ekki útgerðirnar sem greiða gjaldið. Í því sambandi er rétt að minna á tengsl útgerðar og fiskvinnslu og verðmyndun aflans. Samkvæmt lögum frá Alþingi er starfandi Úrskurðarnefnd sjómanna og útvegsmanna sem ákveður viðmiðunarverð á þorski, ýsu, karfa og ufsa í viðskiptum milli skyldra aðila. Þetta viðmiðunarverð er mun lægra en fengist fyrir aflann á fiskmarkaði. Að öðru leyti er fiskverð frjálst, þ.e. fiskverð á að ákvarðast í samningi milli útgerðar og áhafnar en Úrskurðarnefndin getur gripið inn í verðlagningu ef sjómenn eða útgerðarmenn vísa fiskverðsmáli til hennar. Yfirleitt tilkynnir útgerðin einhliða um það fiskverð sem greitt er. Reyndin er sú að útgerðin sér hag í að stofna fiskvinnslu og kaupa fiskinn af eigin útgerð á útsölu frekar en að selja fiskinn hæstbjóðanda, t.d. í gegn um fiskmarkað. Hækkun veiðigjaldsins þýðir aukna pressu frá útgerð um lægra verð fyrir fiskinn sem síðan leiðir til tekjurýrnunar hjá sjómönnum. Lækkun fiskverðs og þar með lægra aflaverðmæti og tekjurýrnun hjá sjómönnum mun einnig lækka stofninn sem veiðigjaldið er reiknað af. Því er undarlegt að stjórnvöld skuli ekki byrja á að taka á verðmyndun aflans, þannig að grundvöllur til ákvörðunar veiðigjalds sé réttur. Eftir að það hefur verið gert getur Alþingi síðan ákveðið hve hátt veiðigjald sé sanngjarnt að innheimta af útgerðinni.

Annað atriði þessu tengt er afnám sjómannaafsláttarins. Í lagabreytingu frá Alþingi haustið 2009 var ákveðið að afnema sjómannaafsláttinn í áföngum. Rökin voru m.a. að óeðlilegt væri að ríkið niðurgreiddi laun fyrir útgerðina og því ætti útgerðin sjálf að kosta sjómannaafsláttinn. Alþingi vísaði því samtökum sjómanna á útgerðina til að fá niðurfellingu sjómannaafsláttarins bætt. Á sama tíma leggja stjórnvöld til verulega hækkun á veiðigjaldi útgerðarinnar sem nánast útilokar að sjómenn sæki bætur til útgerðarinnar vegna afnáms sjómannaafsláttarins. Hækkun veiðigjaldsins snýr því ekki aðeins að útgerðinni heldur er hér einnig um óbeina árás á kjör sjómanna að ræða frá stjórnvöldum eins og rakið hefur verið hér að ofan.

Um 6. grein frumvarpsins:

Sjómannasamband Íslands bendir aðeins á umsögn fjárlagaskrifstofu fjármálaráðuneytisins sem fylgir með frumvarpinu hvað þessa grein varðar. Eins og fram kemur í umsögninni leikur mikill vafi á að þessi skipan mála standist stjórnarskrá íslenska lýðveldisins.

Um 7. grein frumvarpsins:

Tilgangur þessarar greinar er að bæta við þremur ákvæðum til bráðabirgðar.

Í a lið, sem verður bráðabirgðaákvæði VIII, er gert ráð fyrir að ráðherra fá 2.000 tonn af síld og 1.200 tonn af skötusel til ráðstöfunar að eigin geðþótta á yfirstandandi og næsta

fiskveiðiári. Sjómannasamband Íslands mótmælir þessu ákvæði og telur það engan vegin eiga rétt á sér.

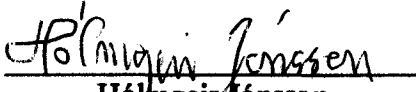
Í b lið, sem verður bráðabirgðaákvæði IX, er viðmið fyrir löndun keilu- og lönguafla sem VS afla hækkað úr 5% í 10% fyrir yfirstandandi og næsta fiskveiðiár. Sjómannasamband Íslands sér engin rök fyrir þessu ákvæði og leggst því gegn því.

Í c lið, sem verður bráðabirgðaákvæði X, er annars vegar gert ráð fyrir aukningu á þorsk- og ufsakvóta til strandveiða á yfirstandandi og næsta fiskveiðiári og hins vegar er gert ráð fyrir aukningu á þorsk-, ýsu- og ufsakvóta á næsta fiskveiðiári til stuðnings byggðarlögum.

Sjómannasamband Íslands sér engin rök fyrir þessari ráðstöfun og hafnar því ákvæðinu eins og áður hefur komið fram í umsögninni.

Eins og að framan er rakið fær frumvarpið mjög neikvæða umsögn hjá Sjómannasambandi Íslands og er það ekki samið í sátt eða samráði við sambandið. Því er mælt til þess að frumvarpið verði ekki að lögum.

f.h. Sjómannasambands Íslands,

Hólmgeir Jónsson